

**ДЕПАРТАМЕНТ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ВИКОНАВЧОГО
ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ
МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)**

**МІСЬКА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ВИКОРИСТАННЯ ТА
ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ МІСТА КИЄВА
НА 2026–2028 РОКИ**

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

**ДЕПАРТАМЕНТ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)**

01001, м. Київ, вул. Хрещатик, буд. 32-А

Відповідальний виконавець Програми: Департамент земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

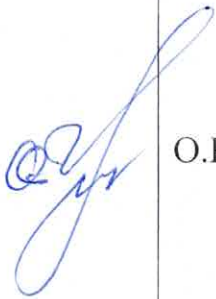
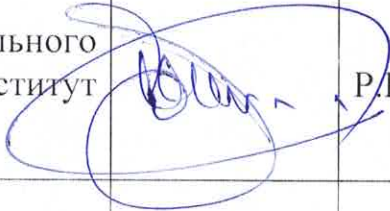
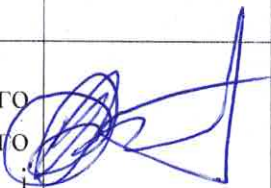
Співвиконавець Програми: Комунальне підприємство «Київський інститут земельних відносин»

Погоджено: науково-технічною радою Департаменту земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), протокол №__ від __ травня 2025 року

**МІСЬКА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА ВИКОРИСТАННЯ
ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ МІСТА КИЄВА
НА 2026–2028 РОКИ**

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

ВІДОМІСТЬ УЧАСНИКІВ

Посада	Підпис	Прізвище
перший заступник директора Департаменту земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)		В. ДВОРНИКОВ
заступник начальника управління землеустрою та ринку земель Департаменту земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) кандидат економічних наук		О.РАЧИНСЬКИЙ
декан факультету землевпорядкування Національного університету біоресурсів і природокористування України доктор економічних наук, професор, (за згодою)		Т.ЄВСЮКОВ
заступник директора з наукової роботи Науково-дослідного інституту геодезії та картографії, доктор технічних наук, професор, (за згодою)		Ю.КАРПІНСЬКИЙ
в.о. директора комунального підприємства «Київський інститут земельних відносин» (за згодою)		Р.КОВАЛЬОВ
заступник директора Департаменту – начальник управління інспекційного контролю Департаменту земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)		О.КОЛЯДЕНКО
завідувач кафедри землевпорядного проектування Національного університету біоресурсів		А.МАРТИН

природокористування України, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України (за згодою)		
директор Департаменту земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)		В.ПЕЛИХ
начальник Управління ринку та оцінки земель Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру (за згодою)		Л.СПІЦИНА

ЗМІСТ

ВІДОМІСТЬ УЧАСНИКІВ.....	3
ТЕРМІНИ ТА СКОРОЧЕННЯ.....	8
ВСТУП.....	10
Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні.....	11
Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки та здійснення СЕО.	14
Порядок та методологія проведення СЕО.....	15
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ	17
1.1. Перелік завдань і заходів програми.....	19
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДДП НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	20
2.1. Земельні ресурси та геологічне середовище.....	20
2.1.1. Загальні аспекти.....	20
2.1.2. Управління земельними ресурсами	21
2.2 Кліматична характеристика.....	28
2.3 Стан атмосферного повітря	33
2.4 Водні ресурси м. Києва	46
2.4.1. Характеристика стану водних ресурсів	46
2.4.2. Екологічні аспекти та виклики що стоять перед громадою.....	54
2.5. Лісові ресурси міста Києва	55
2.6 Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території.....	59
2.6.1. Структура природно-заповідного фонду Києва.....	60
2.6.2. Значення об'єктів ПЗФ для Києва.....	61
2.7.3. Виклики та перспективи розвитку ПЗФ	61
2.8 Безпека життєдіяльності та стан здоров'я населення	63
2.8.1. Загальні аспекти.....	63
2.8.2. Стан здоров'я населення у м. Києві	64

2.9. Оцінка прогнозних змін стану довкілля та здоров'я населення за умови якщо ДДП не буде затверджено.....	67
РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	69
РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ	72
РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЙОГО ПІДГОТОВКИ.....	75
5.1. Основні нормативно-правові акти, які підлягали аналізу та застосовувались під час здійснення стратегічної екологічної оцінки ДДП.....	75
5.2. Аналіз зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, встановлених на державному рівні.....	77
РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ	79
РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП.....	82
РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ.....	83
8.1. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися.....	83
8.2. Ускладнення, що виникли в процесі проведення СЕО.....	83

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	84
9.1. Загальні вимоги та інформація про моніторинг	84
9.2. Заходи моніторингу наслідків виконання ДДП.....	85
РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ	86
РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ	87
Д О Д А Т К И.....	89

ТЕРМІНИ ТА СКОРОЧЕННЯ

Термін	Скорочення	Визначення
Стратегічна екологічна оцінка	СЕО	Процедура визначення, опису та оцінювання можливих наслідків для довкілля і здоров'я населення від реалізації документів державного планування.
Документ державного планування	ДДП	Програмний чи планувальний документ, включаючи державні, регіональні чи місцеві програми, плани, схеми, стратегії тощо.
Навколишнє природне середовище	НПС	Сукупність природних та антропогенних чинників, які оточують людину та впливають на її життєдіяльність.
Оцінка впливу на здоров'я населення	ОВНС	Аналіз і прогноз можливих змін стану здоров'я внаслідок впровадження рішень у сфері планування.
Екосистема	-	Динамічна система, що складається з живих організмів і середовища їх існування, які взаємодіють як єдине ціле.
Сторони, яких це стосується	-	Органи влади, громадськість, юридичні особи, що можуть зазнати впливу або мають законний інтерес у змісті ДДП.
Гранично допустимі скиди	ГДС	Максимально допустима кількість забруднюючих речовин, які можуть бути скинуті в навколишнє середовище без порушення стандартів.
Санітарно-захисна зона	СЗЗ	Територія навколо об'єкта, де встановлено обмеження на використання земель для захисту людей і навколишнього середовища від негативних впливів.
Генетично модифіковані організми	ГМО	Організми, у яких були змінені генетичні характеристики за допомогою біотехнологій.
Визначення наслідків для здоров'я населення	ВНС	Процес аналізу впливу на здоров'я людей через фактори, які виникають при реалізації певних планів чи проектів.
Місце утворення відходів	МУО	Територія, на якій утворюються відходи внаслідок господарської діяльності.
Захисні заходи	ЗЗ	Діяльність, спрямована на мінімізацію негативного впливу на довкілля та

		здоров'я людей від конкретного виду діяльності.
Природно-заповідний фонд	ПЗФ	Система територій та об'єктів, що мають особливу природоохоронну, наукову, рекреаційну та культурну цінність і охороняються законом.
Прибережні захисні смуги	ПЗС	Території вздовж водних об'єктів, де встановлено особливий режим використання для захисту водойм від забруднення та деградації.
Міський земельний кадастр	МЗК	Автоматизована інформаційна система обліку та управління земельними ресурсами територіальної громади міста.
Міська геодезична мережа	МГМ	Комунальна мережа референцних станцій, що забезпечують точність вимірів та визначення просторового знаходження об'єктів на території міста.
Автоматизована інформаційна система обліку та управління земельними ресурсами	АІС ОУЗР	Система, що забезпечує електронний обіг документації із землеустрою та ведення міського земельного кадастру.
Державний земельний кадастр	ДЗК	Єдина державна система обліку земель, що містить відомості про правовий статус, цільове призначення, обмеження у використанні земельних ділянок.
Стаціонарний пост Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського	ПСЗ	Пункт спостереження за станом атмосферного повітря, що належить до мережі Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського.
Індекс забруднення атмосфери	ІЗА	Показник, що характеризує рівень забруднення атмосферного повітря на основі концентрації забруднюючих речовин.
Гранично допустимі концентрації	ГДК	Максимально допустимі рівні концентрації забруднюючих речовин у навколишньому середовищі, що не спричиняють шкоди здоров'ю людини чи довкіллю.

ВСТУП

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально- економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Проведення стратегічної екологічної оцінки застосовується як системний процес для всебічного оцінювання на етапі планування проекту містобудівної документації, що передбачає розгляд можливих альтернатив, заходів з пом'якшення негативних наслідків та їх інтеграцію до містобудівної документації що розробляється.

Стратегічна екологічна оцінка (далі по тексту – CEO) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою CEO є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Проведення стратегічної екологічної оцінки:

забезпечує високий рівень захисту довкілля ще на етапі планування використання території;

покращує якість розробки планів та програм;

підвищує ефективність прийняття рішень;

сприяє виявленню нових можливостей розвитку тієї чи іншої сфери;

покращує систему управління;

сприяє транскордонній співпраці.

Перш за все, проведення стратегічної екологічної оцінки необхідне для визначення, опису та оцінювання наслідків, що впливають на довкілля та здоров'я населення через реалізацію Програми, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків.

Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), Директива 2001/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27.06.2001 про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище.

На даний час засади екологічної політики України визначені Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Нормами закону визначено, що проведення стратегічної екологічної оцінки забезпечить удосконалення механізмів стратегічного планування розвитку соціально-економічної політики на державному, регіональному та місцевому рівнях та є важливим інструментом оцінки впливу на довкілля, зокрема у транскордонному контексті.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 р. № 659 затверджено Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації). Зокрема, було заплановано приведення нормативно-правової бази України у відповідність до вимог Директиви 2001/42/ЄС.

До 2018 року в Україні були відсутні механізми урахування екологічних міркувань при розробці та прийнятті проектів документів державного планування. Тому, на державному рівні було вирішено запровадити стратегічну екологічну оцінку, яка дозволить здійснити таку оцінку до прийняття рішення про затвердження документів державного планування відповідно до вимог Директиви 2001/24/ЄС.

Враховуючи наведене, на виконання пунктів 158, 160 Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 577, та пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони на 2014-2017 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року №847, Верховною Радою України 20 березня 2018 року було прийнято Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» (далі по тексту СЕО – Закон).

Закон встановив в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки, який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України №705 від 18 жовтня 2023 року було затверджено Методичні рекомендації щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки містобудівної документації.

Міські цільові програми розробляються відповідно до законів України «Про державні цільові програми», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», а також «Про стратегічну екологічну оцінку».

Відповідно до розділу II Порядку розроблення, затвердження та виконання міських цільових програм у місті Києві, затвердженого рішенням Київської міської ради від 29.10.2009 р. №520/2589 (далі по тексту – Порядок), одним з основних стадій розроблення програми є здійснення стратегічної екологічної оцінки проекту програми.

Під час розробки Програми, в тому числі при проведенні СЕО враховуються:

в частині охорони атмосферного повітря – норми статей 10-22 Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;

щодо охорони водного басейну – вимоги Водного кодексу України; Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»; постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.1999 № 465 «Про затвердження Правил охорони поверхневих вод від забруднення зворотними водами»; ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»; ДБН В.2.5-75:2013 «Каналізація. Зовнішні мережі та споруди. Основні положення проектування»; ДСТУ-Н Б В.2.5-61:2012 «Настанова з улаштування систем поверхневого водовідведення».

вимоги щодо формування, збереження та раціонального, невиснажливого використання екологічної мережі, викладені в нормах Закону України «Про екологічну мережу України»;

регіональні та місцеві схеми формування екомережі, програми у сфері формування, збереження та використання екомережі, які є основою для розроблення усіх видів проєктної документації при здійсненні землеустрою, розробці містобудівної документації, а також здійсненні господарської та іншої діяльності (пункт 4 статті 15 Закону України «Про екологічну мережу»);

норми Закону України «Про управління відходами» в частині заходів у сфері управління відходами.

Крім зазначених вище нормативно-правових документів України, в процесі розробки Програм та проведення СЕО враховуються вимоги наступних законодавчих актів:

Земельного та Лісового кодексів України;

Кодексу України про надра;

Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»;

Закону України «Про основи містобудування»;

Закону України «Про охорону земель»;

Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;

Закону України «Про рослинний світ»;

Закону України «Про тваринний світ»;

Закону України «Про мисливське господарство та полювання»;

Закону України «Про природно-заповідний фонд України»;

Закону України «Про екологічну мережу України»,

наказу Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173
«Про затвердження Державних санітарних правил планування та забудови
населених пунктів».

Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки та здійснення СЕО.

Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки

В рамках процедури розроблення Стратегічної екологічної оцінки міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки, було складено Заяву про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (далі по тексті – Заява) та з метою проведення консультацій внесено її до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки на веб-сайті за посиланням: <https://eco.gov.ua/registers/yedynyi-reiestr-stratehichnoi-ekolohichnoi-otsinky>.

Заява зареєстрована в Єдиному реєстрі за номером справи № 29-04-14645-25 від 29.04.2025 р.

З метою одержання та врахування зауважень і пропозицій громадськості Заяву було оприлюднено 30 квітня 2025 року на офіційному веб-сайті Київської міської ради за посиланням: https://kyivcity.gov.ua/kyiv_ta_miska_vlada/struktura_150/vikonavchiy_organ_kivs_ko_misko_radi_kivska_miska_derzhavna_administratsiya/departamenti_ta_upravlinnya/departament_zemelnykh_resursiv/obgovorennya_proyektu_misko_tsilovo_programi_vikoristannya_ta_okhroni_zemel_mista_kiyeva_na_2026-2028_roki/.

В процесі консультацій по визначенню обсягу стратегічної екологічної оцінки, розробником міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки (далі по тексті – Програма) були отримані пропозиції Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) Під час складання звіту про СЕО проекту «Міська цільова програма використання та охорони земель міста Києва на 2026-2028 роки»:

- надати характеристику поточного стану усіх компонентів довкілля та прогнозні зміни цього стану, якщо ДДП не буде затверджено;
- визначити основні екологічні проблеми, які стосуються ДДП, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом;
- визначити зобов'язання у сфері охорони довкілля, що стосуються ДДП, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки ДДП;
- надати опис наслідків реалізації ДДП для довкілля;
- визначити перелік заходів, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання ДДП які були враховані при складанні звіту про стратегічну екологічну оцінку.

У межах строку громадського обговорення від громадськості не надходило в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) зауважень і пропозицій до проекту Програми та заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.

З метою консультації з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки протягом п'яти робочих днів, з дня внесення до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки зазначених вище документів, департаментом земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) були надіслані відповідним органам виконавчої влади графічні матеріали проекту Програми у паперовій формі.

Органи виконавчої влади в межах строку проведення консультацій мали право подати зауваження та пропозиції до проекту Програми, а також заяви про визначення обсягу про стратегічної екологічної оцінки шляхом внесення їх до Єдиного реєстру стратегічної екологічної оцінки.

За результатом консультацій з органами виконавчої влади щодо проекту Програми, а також Звіту про стратегічну екологічну оцінку отримано:

- висновок Департаменту охорони здоров'я виконавчого органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації) від 6 травня 2025 № 061-3939 про відсутність зауважень та пропозицій до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026-2028 роки;

- висновок Департаменту захисту довкілля та адаптації до зміни клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 8 травня 2025 року № 077-3522 про відсутність зауважень до заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026-2028 роки.

Порядок та методологія проведення SEO

Основним призначенням SEO Програми є визначення та фіксація наслідків її реалізації, а також оцінювання таких наслідків для довкілля та здоров'я населення.

Відповідно важливою складовою SEO є розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків виконання Програми.

Порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки визначено Розділом III Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Так, стаття 9 зазначеного закону встановлює наступні етапи здійснення SEO:

- 1) визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки;
- 2) складання звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- 3) проведення громадського обговорення та консультацій, в тому числі транскордонних консультацій;
- 4) врахування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій;

5) інформування про затвердження Програми;

6) моніторинг наслідків виконання Програми для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Методологія здійснення стратегічної екологічної оцінки викладена в Методичних рекомендаціях із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування, які затверджені наказом Міністерства екології та природних ресурсів України №296 від 10.08.2018 р.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ПРОГРАМИ, ЇЇ ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Міська цільова програма використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки, є документом державного планування (далі – ДДП) місцевого рівня і розробляється з метою забезпечення прозорості та економічної ефективності у сфері земельних відносин.

Відповідальним виконавцем ДДП є Департамент земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), співвиконавець – комунальне підприємство «Київський інститут земельних відносин».

Головною метою Програми є зростання ролі земельних ресурсів та підвищення ефективності використання, забезпечення комплексного розвитку земельних відносин, які повною мірою сприятимуть задоволенню соціально-економічних потреб населення і формуванню високоякісного екологічного середовища міста.

Напрями, пріоритетні завдання та програмні заходи Програми розроблені на основі статистичної інформації, результатів реалізації попередньої міської цільової програми, існуючих тенденцій і проблем та відповідно до програмних документів державного та загальноміського рівня, а саме:

- Земельного кодексу України;
- Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про благоустрій населених пунктів», «Про охорону земель», «Про землеустрій»;
- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 13 січня 2024 року № 940);
- Стратегії розвитку міста Києва до 2027 року;
- Концепції екологічної політики міста Києва «Екологічна стратегія міста Києва до 2030 року», затвердженої рішенням Київської міської ради від 23 вересня 2021 року № 2399/2440;
- Прогнозу бюджету міста Києва на 2025–2027 роки, що схвалений розпорядженням начальника військової адміністрації від 08.11.2024 №1288;
- Плану дій «Зелене місто» для міста Києва затвердженого рішенням Київської міської ради від 02 листопада 2023 року № 7266/7327.

Оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку міста Києва до 2027 року (іншими стратегічними документами), на досягнення яких спрямована Програма:

Напрямок 2.3. Розбудова міста і земельні відносини

Оперативна ціль 1

1. Забезпечення прозорості та економічної ефективності у сфері земельних відносин.

Завданнями програми є:

1. Забезпечення дотримання прозорості і відкритості при здійсненні

землеустрою, унесення інформації до Державного та міського земельних кадастрів;

2. Забезпечення ефективного використання земель комунальної власності.

Строки виконання програми з 01 січня 2026 по 31 грудня 2028 року.

1.1. Перелік завдань і заходів програми

Оперативна ціль Стратегії розвитку міста Києва до 2027 року	Завдання Програми	Заходи Програми	Строк виконання заходу, рр.
Оперативна ціль 1. Забезпечення прозорості та економічної ефективності у сфері земельних відносин	1. Забезпечення дотримання прозорості і відкритості при здійсненні землеустрою, унесення інформації до Державного та міського земельних кадастрів	1.1. Розробка технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель та наповнення Державного і міського земельних кадастрів	2026-2028
		1.2. Розробка проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів	2026-2028
		1.3. Розробка технічної документації із землеустрою щодо поділу (об'єднання) земельних ділянок комунальної власності	2026-2028
		1.4. Розробка технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту	2026-2028
		1.5. Адміністрування інформаційних систем (у тому числі міського земельного кадастру)	2026-2028
	2. Забезпечення ефективного використання земель комунальної власності	2.1. Розроблення технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва	2026-2028
		2.2. Виконання комплексу робіт з експертної грошової оцінки земельних ділянок, які плануються для викупу власниками нерухомого майна	2026-2028
		2.3. Виконання комплексу робіт з експертної грошової оцінки та обстеження зелених насаджень на земельних ділянках, які плануються для продажу на земельних торгах (аукціонах)	2026-2028
		2.4. Виконання комплексу робіт з експертної грошової оцінки земельних ділянок для викупу для суспільних потреб	2026-2028
		2.5. Виконання вишукувальних робіт при здійсненні моніторингу земель та контролю за їх використанням і охороною	2026-2028

РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДДП НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

2.1. Земельні ресурси та геологічне середовище

2.1.1. Загальні аспекти

У геологічному відношенні м. Київ з прилеглими до нього територіями розташований у зоні стику двох регіональних структур північно-східного схилу Українського кристалічного щита та південно-західного борту Дніпровсько-Донецької западини. Межею між ними є Дніпровська зона розломів північно-західного простягання, завдяки цьому Київ знаходиться у досить спокійній тектонічній зоні.

Загальна площа м. Києва становить 826,35 км², з яких, на дату останньої статистичної інформації, площа забудованих земель становила 44,20%. Площа сільськогосподарських земель становить – 5,5%, лісів та інших лісових площ – 42,0%, відкритих заболочених земель – 0,2%, відкритих земель без рослинного покриву або із незначним рослинним покривом – 0,1%, води – 8,0%.

Сільськогосподарські угіддя включають 4402,9223 га, з яких: рілля становить 515,3761 га, багаторічні насадження – 3268,5609 га, сінокоси – 599,4759 га, пасовища – 0,5094 га.

В результаті того площа земель рекреаційного призначення по м. Києву збивається на 0,8135 га.

Забудовані землі міста по функціональному використанню розділяються на такі зони:

селітебну (міська і сільська забудова);

промислову;

рекреаційну (лісові масиви, парки, сквери, зелені насадження загального користування, об'єкти природоохоронного фонду, водоймища).

Кожна із функціональних зон характеризується своїми особливостями, призначенням і впливом на навколишнє природне середовище.

Селітебна зона характеризується висотною забудовою в центральній правобережній частині міста, на нових масивах - Оболонь, Виноградар, Теремки та ін., на Лівобережжі - масиви Троещина, Харківський, а також приватною забудовою, яка розташована переважно на околиці міста по його периметру. Негативний вплив цієї зони на навколишнє природне середовище можна оцінити як середній.

Промислова зона складається з промислових та автотранспортних підприємств. В межах Київської міської агломерації вони згруповані в промислові вузли і зони: Подільсько-Оболонський, Шулявка, Нижньолибідський, Дарницький, Тельбінський. Негативний вплив цієї зони на навколишнє природне середовище оцінюється як сильний.

Характерною і важливою особливістю земель м. Києва є їхня забудовна диференціація: поруч із щільно забудованими центральними районами, існують малозабудовані, або зовсім незабудовані, головним чином периферійні території, які вкриті рослинністю лісових або лучних

формацій. Ці землі, які репрезентують до 50% приселітебної території, мають виключне середовище - утворююче, екологічне значення і потребують охорони та збереження. Разом з тим спостерігається тенденція щодо забудови вільних територій часто за рахунок скорочення зеленої зони міста, що обумовлює втрату земельних екологічно важливих резерватів міста та екологічного пріоритету в процесі містобудування.

Ступінь забруднення ґрунтів є важливою інформацією, що характеризує рівень техногенного тиску на урболандшафти, оскільки вони постійно, у будь-яких метеоумовах поглинають більшу частину аерозолів. На стан ґрунтів міського ландшафту впливають промислові відходи підприємств, будівельні та інші роботи, пов'язані з переміщенням ґрунтових мас, тепло- та енергогенеруючі об'єкти, транспортна інфраструктура, побутові відходи тощо.

2.1.2. Управління земельними ресурсами

Управління земельними ресурсами Київська міська рада ефективно впроваджує через Департаменту земельних ресурсів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі по тексту – Департамент).

У 2024 році система управління земельними ресурсами на території громади складається з наступних ключових складових.

Впровадження електронних сервісів.

Успішно працює веб-ресурс Департаменту, завдяки якому киянам забезпечено доступ до публічної інформації, геопросторової інформації, можливість отримання послуг та сервісів, у тому числі електронних довідок.

З метою покращення комунікації з громадою, на вебсайті забезпечено можливість листування з Департаментом через електронний кабінет користувача за допомогою електронного цифрового підпису.

Фізичні та юридичні особи, мають змогу замовити і отримати довідки, копії землепорядних документів, направити документи для підготовки проекту договору оренди земельної ділянки або про його поновлення або внесення змін до нього в особистому кабінеті користувача на веб-ресурсі Департаменту.

Департаментом постійно оприлюднюються публічна інформація <https://kyivland.gov.ua/information/>.

На офіційному веб-ресурсі Департаменту оприлюднено зразки, форми документів (заяв, клопотань, тощо).

Зазначені заходи сприяють підвищенню якості надання послуг у сфері земельних відносин, забезпечують дотримання законності у діяльності Департаменту та дозволяють максимально використовувати «виробничий потенціал» для виконання покладених на Департамент завдань.

Міська геодезична мережа.

Побудовано комунальну мережу референцних станцій, що забезпечують точність вимірів та визначення просторового знаходження

об'єктів на території м. Києва. Дані міської геодезичної мережі (далі – МГМ) відкриті для киян <https://mgm.kyivland.gov.ua>.

Отримати необхідну вихідну інформацію, координати пунктів МГМ та кроки їх місця розташування для виконання землепорядних, топографо-геодезичних, картографічних робіт, кадастрової та містобудівної діяльності, можуть юридичні особи та фізичні особи-підприємці, які відповідно до законодавства України мають право виконувати вищезгадані роботи.

На території м. Києва працює близько 1 тис. сертифікованих інженерів – землепорядників, які можуть безперешкодно отримати та використовувати вихідну інформацію в роботі. На замовлення суб'єктів господарювання у 2024 році видано – 1 356 витягів про МГМ.

Інвентаризація земель

За допомогою сучасного геодезичного обладнання проведено інвентаризацію земель м. Києва, яка надає можливість як юридичним так і фізичним особам, безперешкодно та оперативно оформити права на земельні ділянки, що значно збільшує надходження до місцевого бюджету.

Київською міською радою прийнято 77 рішень про затвердження технічних документацій із землеустрою щодо інвентаризації земель орієнтовно 10,4 тис. земельних ділянок на площу орієнтовно 8,8 тис. га.

В тому числі, за 2024 рік виконано обстежувальні, топографо-геодезичні, проектно-вишукувальні роботи – 5 003 га (100 % від загальної площі 5 003 га).

Основою інвентаризації земель в м. Києві є Міська цільова програма використання та охорони земель міста Києва на 2022-2025, якою передбачено протягом 2022-2025 років проінвентаризувати землі міста Києва на площі 30592 га. На 2022-2024 роки заплановано інвентаризацію на площі 23054 га, але профінансовано на загальну площу 10044 га (44 %).

В рамках Програми пріоритет надавався землям природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, землям лісового фонду, рекреаційного призначення, промисловості, комерційного призначення та житлової багатоквартирної забудови.

Всього виготовлено 809 технічних документацій із землеустрою щодо інвентаризації земель міста Києва в межах кадастрових кварталів на загальну площу 10044 га. Проведено топографо-геодезичні роботи на загальну площу 10044 га.

Внесено відомості в Державний земельний кадастр на 8126 земельних ділянок загальною площею 10044 га, що складає 100 % від профінансованої площі.

Регулювання питання орендних відносин.

З 01.01.2024 по 31.12.2024 підготовлено 366 проєктів договорів оренди земельних ділянок (поновлення, внесення змін), з яких укладено 248 договори оренди земельних ділянок.

Водночас, за період з 01.01.2024 по 31.12.2024 надходження від плати за землю склали 5 674 032,2 тис. грн., зокрема:

- земельний податок в сумі 1 769 210,3 тис. грн;
- орендна плата в сумі 3 904 821,9 тис. грн.

Ринок земель.

Протягом 2024 року за результатами земельних торгів укладено 1 договір купівлі-продажу земельної ділянки на суму 22 040,21 тис. грн (вул. Причальна) та 3 договори оренди земельних ділянок на загальну суму 636,00 тис. грн щорічно протягом 5 років, інформація про які наведена в таблиці 2.1.2.1.

Таблиця 2.1.2.1.

Результати земельних торгів за 2024 рік

№ з/п	Кадастровий номер земельної ділянки, 80000000000	Адреса	Площа, га	Вид права	Ціна продажу (річна орендна плата), грн	Стартова ціна викупу
1	90:106:0030	вул. Причальна	0,538	Власність	22 040 210,00	21 821 000,00
2	78:036:0045	вул. Героїв Дніпра, 45	0,1071	оренда на 5 років (без права забудови)	335 000,00	145205,06
3	78:036:0068	вул. Героїв Дніпра, 59	0,1538	оренда на 5 років (без права забудови)	301 000,00	184193,04
4	85:079:0009	вул. Федора Максименка в Оболонському районі	0,126	оренда на 5 років (без права забудови)	127 676,99	126412,86

Разом з цим, за вказаний період укладено 11 договорів купівлі-продажу земельних ділянок під нерухомим майном на загальну суму 446 097,00 тис. грн, інформація про які наведена в таблиці 2.1.2.2.

Таблиця 2.1.2.2.

Продаж земельних ділянок під нерухомим майном за 2024 рік

№	Номер документа	Юридична / Фізична особа	Адреса	Кадастровий номер 8000000000:	Площа	Сума продажу
1	дог. № 245 від 22.01.2024	ТОВ "ВАСИЛЬОК-ЛТД"	вул. Остафія Дашкевича, 20-а	66:032:0010	0,0667	2 778 000,00
2	дог. № 239 від 21.03.2024	Товариство з обмеженою відповідальністю "ГЛЕДФАРМ ЛТД"	вул. Алматинська, 58	66:266:0011	0,2063	9 340 000,00
3	дог. № 1200 від 02.04.2024	Товариство з обмеженою відповідальністю "Епіцентр К"	вул. Братиславська, 11	66:032:0021	2,1471	75 674 000,00
4	дог. № 256 від 02.04.2024	Дубенко Сергій Сергійович	вул. Оноре де Бальзака, 63	62:077:0104	0,0109	488 000,00
5	дог. № 270 від 02.04.2024	Малиновський Вадим Євгенович	вул. Петра Запорожця, 26	66:081:0022	0,0527	1 690 000,00
6	дог. № 518 від 05.06.2024	ТОВ «ВОГНІ ОБОЛОНІ», гр. Муцька Н.І.	вул. Героїв полку «Азов», 12-Б, 12-В	78:153:0050	0,04728	5 006 000,00
7	дог. № 2878 від 12.07.2024	ТОВ "ЗЛАТОВЛАД"	вул. Прорізна, 25А	76:023:0012	0,0905	15 350 000,00
8	дог. № 614 від 25.07.2024	ПрАТ "Фармацевтична фірма Дарниця"	вул. Бориспільська, 13	63:332:6666	11,4676	310 301 000,00
9	дог. № 3245 від 01.08.2024	Поліщук Л.О. Прокопець В.О.	вул. Академіка Заболотного, 42а	79:485:0008	0,0334	1 702 000,00
10	дог. № 957 від 13.08.2024	ТОВ "КНАУФ"	вул. Гарматна, 8	69:051:0028	0,331	13 404 000,00
11	дог. № 3909 від 19.09.2024	ПП "ГОЛДЕН-ФАРМ"	вул. Якова Ніздовського, 1 (міст. XXVI)	62:068:0083	0,2918	10 364 000,00

Крім цього, укладено 8 договорів про оплату авансового внеску в рахунок оплати ціни земельних ділянок на загальну суму 46 807, 99 тис. грн.

Впродовж 2024 року на розрахункові рахунки Головного управління Державної казначейської служби України в місті Києві від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, в тому числі згідно з уже укладеними договорами купівлі-продажу земельних ділянок з розстроченням платежу надійшло понад 366 417,6 тис. гривень.

Департаментом з урахуванням існуючої судової практики (постанови Верховного Суду від 18.06.2020 у справі № 925/449/19, від 27.01.2021 у справі № 630/269/16, від 10.02.2021 у справі № 200/8930/18)

здійснюється підготовка розрахунків безпідставно збережених коштів за користування земельними ділянками без правовстановлюючих документів на підставі статті 1212 Цивільного кодексу України на виконання рішень Київської міської ради після укладення договорів оренди земельних ділянок та надходження відповідних звернень від орендарів.

Зокрема, за 2024 рік підготовлено та видано 90 розрахунків на загальну суму 137 542 454,01 гривень.

Крім цього, з метою захисту інтересів територіальної громади міста Києва на запити правоохоронних органів Департаментом за період з кінця 2022 року по кінець 2024 року підготовлено та направлено 79 розрахунків безпідставно збережених коштів у розмірі орендної плати за користування земельними ділянками без правовстановлюючих документів для вжиття заходів позовного характеру щодо стягнення таких коштів на загальну суму 168 431 824,13 гривень.

Управлінню захисту прав та інтересів територіальної громади міста Києва секретаріату Київської міської ради за 2024 рік підготовлено та направлено 81 розрахунок безпідставно збережених коштів у розмірі орендної плати за користування земельними ділянками без правовстановлюючих документів для вжиття заходів претензійно-позовного характеру щодо стягнення таких коштів на загальну суму 219 563 891,46 гривень.

Необхідно зазначити, що кошти які надходять до бюджету міста від використання земельних ресурсів, в тому числі завдяки їх інвентаризації, є основою для впровадження містом екологічних проектів, озеленення міста та охорони земель і ґрунтів.

Питання державного контролю за використанням та охороною земель

Протягом 2024 року державними інспекторами з контролю за використанням та охороною земель відділу контролю за використанням та охороною земель управління інспекційного контролю (далі – управління інспекційного контролю Департаменту) проведено 302 заходи на загальну площу 945 га, з яких 281 обстежень земельних ділянок на загальну площу 643 га та 21 перевірка дотримання вимог земельного законодавства щодо об'єктів – земельних ділянок на площу 310,5431 га, за результатами яких складено 13 протоколів про адміністративні правопорушення, внесено 12 приписів про усунення порушення вимог земельного законодавства, винесено 12 постанов про накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафів на загальну суму 9 435,00 (дев'ять тисяч чотириста тридцять п'ять гривень 00 коп.) з них добровільно сплачено 9 010,00 (дев'ять тисяч десять гривень 00 коп.) та 1 постанову про закриття адміністративної справи у зв'язку з наявністю ознак кримінального правопорушення, а також направлено 85 листів до правоохоронних органів, Департаменту територіального контролю міста Києва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) для належного реагування. Управлінням інспекційного контролю Департаменту ініційовано вжиття заходів цивільно-правового характеру щодо захисту прав територіальної громади по 28 земельним ділянках.

За результатами вищевказаних заходів, Департаментом визначено

розміри шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням на загальну суму 846 572,28 (вісімсот сорок шість тисяч п'ятсот сімдесят дві гривні 28 коп.), з них добровільно сплачено 774 243,00 (сімсот сімдесят чотири тисячі двісті сорок три гривні 00 коп.).

З метою усунення порушень вимог земельного законодавства під час використання земельних ділянок, а також повернення їх до комунальної власності управлінням інспекційного контролю Департаменту направлено 30 листів до правоохоронних органів щодо порушень вимог земельного законодавства. За наявною інформацією правоохоронними органами зареєстровано 3 кримінальних провадження. Управлінням інспекційного контролю Департаменту ініційовано перед юридичним управлінням Департаменту вжиття заходів цивільно-правового характеру щодо захисту прав територіальної громади по 8 земельним ділянках.

Разом з цим, протягом січня – грудня 2024 року управлінням інспекційного контролю Департаменту прийнято участь у 56 процесуальних заходах правоохоронних органів. За результатами опрацювання запитів від правоохоронних органів на замовлення Департаменту, КП КІЗВ, в рамках виконання пункту 6.1 Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва, затвердженої рішенням Київської міської ради від 07.10.2021 № 2727/2768 «Про затвердження Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2022 – 2025 роки» за участю та супроводженням управління інспекційного контролю Департаменту виконано 60 заходів на загальну площу 73,4622 га вишукувальних робіт при здійсненні моніторингу земель та контролю за їх використанням і охороною, за результатами яких відповідні технічні звіти щодо вишукувальних робіт при здійсненні моніторингу земель та контролю за їх використанням і охороною, які передано в правоохоронні органи для вжиття відповідних заходів реагування. Матеріали вказаних робіт було скеровано до органів прокуратури та правоохоронних органів для вжиття відповідних заходів реагування.

Нормативно грошова оцінка земель м. Києва

Нормативна грошова оцінка м. Києва виконана з застосуванням наукових методів та принципів справедливого підходу до оцінки різних територій.

Розроблена технічна документація з нормативної грошової оцінки земель м. Києва, яка затверджена рішенням Київської міської ради від 08.07.2021 № 1589/1630 «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва» мала б застосовуватися з 01.01.2023.

Однак, рішенням Київської міської ради від 07.12.2023 № 7522/7563 «Про внесення змін до рішення Київської міської ради від 08 липня 2021 року № 1589/1630 «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва» вирішено внести зміни до рішення Київської міської ради від 08.07.2021 № 1589/1630 «Про затвердження технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва», а саме пункт 5 цього рішення викласти в новій

редакції такого змісту: «5. Це рішення набирає чинності та застосовується з 01 січня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану».

Ведення міського земельного кадастру

Створено автоматизовану інформаційну систему обліку та управління земельними ресурсами територіальної громади (далі - АІС ОУЗР), яка забезпечує електронний обіг документації із землеустрою та ведення МЗК.

АІС ОУЗР на 100 % належить територіальній громаді м. Києва.

Внесено до МЗК:

- інформацію про 17 063 земельних ділянок загальною площею 16 тис. 501 га;
- інформацію про укладання 304 договорів оренди земельних ділянок.

2.2 Кліматична характеристика

Київ – столиця та найбільше місто України. У системі адміністративно-територіального устрою України Київ має спеціальний статус, визначений Конституцією України та Законом України «Про столицю України – місто-герой Київ». Місто розташоване у середній течії Дніпра, у північній Наддніпрянщині.

Визначальними даними щодо розмірів міста є протяжність міської території з півночі на південь і зі сходу на захід: в обох напрямках вона практично однакова і сягає біля 42 км. Теоретично це визначає деяку відмінність у температурі повітря на межах міста.

Основною особливістю Києва є наявність великої гідрографічної «осі» – річки Дніпро, яка поділяє територію міста на дві частини – правобережну і лівобережну. Міцним фундаментом міста можна вважати кристалічні породи, що залягають на глибині: вищим є залягання у правобережній частині міста і нижчим – у лівобережній. Ця відмінність відбивається у рельєфі. Територія міста така велика (836 км²), що вона розташована у межах аж трьох орографічних утворень: правобережна частина Києва розташована в межах Придніпровської височини (точніше Київського плато), північна – Поліської низовини, лівобережна – в межах Придніпровської низовини.

Найбільшу висоту, що сягає 197–198 м над рівнем моря, має територія у межах Печерського підняття (пл. Слави – 197,7 м та вул. Шовковична – 196,8 м). Враховуючи те, що рівень води у Дніпрі в межах міста становить близько 91,5 м, маємо, що перепад висот у Києві перевищує 100 м.

Загалом у місті є кілька десятків пагорбів, які називаються горами: Старокиївська, Багринова, Замкова, Чорна, Лиса, але їх висота дещо менша.

Існування та орієнтація долини Дніпра впливає на напрямок вітру. Останнє засвідчують дані спостережень на метеостанції Вишгород, що розташована саме в цій долині – на греблі Київського гідровузла. Тут доволі значною є повторюваність північного вітру, який за напрямком збігається з орієнтацією річкової долини. Місто Київ відноситься до I кліматичного району (Північно – західний – Полісся, Лісостеп).

Значну відмінність рельєфного положення окремих частин міста спричинила доволі значну ерозію земної поверхні – переважно на правобережжі. Наслідком стало поширення ярів, яких налічується близько 50. Довжина найбільших із них сягає 2-3 км, глибина 45-50 м. Найвідоміші яри – Бабин, Протасів, Реп'яхів, Звіринецький, Кмитів, Юрківський та ін. Чимало в місті й балок з дещо меншою крутістю схилів: Сирецька, Совська, Наводницька, Мишоловська.

Ґрунтовий покрив Києва є вельми строкатим, зважаючи на різноманітність природних умов. Північним околицям міста, що тяжіють до Полісся, властиві дерново-підзолисті ґрунти, сформовані переважно під хвойними лісами. На правобережній високій частині міста панують звичні для більшої частини України ґрунти – чорноземи. Утворились вони переважно на дуже своєрідних пухких, добре провітрюваних і відносно сухих суглинках – лесові відкладання.

У природних Київських лісопарках поширені темно – сірі лісові ґрунти, що утворились під пологом широколистяних лісів.

Місто Київ характеризується помірно-континентальним кліматом з теплим літом і м'якою зимою, оптимальною зволоженістю.

Але процес глобального потепління вніс корективи у кліматичні характеристики міста. Найбільш яскраво це простежується на прикладі зим температур повітря. При аналізі змін температури за останній кліматичний період 1991-2020 рр. у порівнянні із попереднім періодом 1961-1990 рр., які є стандартними кліматичними нормами, згідно рекомендації Всесвітньої метеорологічної організації, можна припустити наступне.

За останні 30 років січень потеплішав на 2,4°C відносно кліматичної норми 1961-1990 рр. Липень потеплішав на 2,0°C у порівнянні з попереднім періодом. Це дає можливість зробити висновок, що середня температура повітря за літо та зиму у Києві в останні роки підвищилась на 1,7°C, та 1,5°C відповідно ніж у попередній 30-ти річний період 1961-1990 рр., весна та осінь у столиці потеплішала на 1,2°C та 0,7°C відповідно. Річна температура повітря зросла на 1,3°C і склала 9,0°C.

Взимку в Києві утворюється сніговий покрив, середня висота якого в лютому 20 см, максимальна – 440 см. Рівень сумарної сонячної радіації взимку порівняно невеликий – близько 300 МДж/м², протягом весни збільшується і може складати 1340 – 1500 МДж/м², протягом весни збільшується і може сягати 1340 – 1500 МДж/м². Влітку відбувається подальше збільшення притоку тепла і в липні – серпні він становить близько 1720 МДж/м². Восени надходження сумарної радіації помітно знижується, у жовтні – листопаді її рівень в 1.5 - 2 рази менший, ніж навесні. Взимку забруднення атмосфери призводять до додаткового зменшення рівня сонячної радіації.

Важливою характеристикою температури режиму є дати останнього морозу навесні і першого морозу восени. Весняні морози припиняються в середньому у третій декаді квітня. Перші осінні морози припадають в середньому на початок жовтня. Кліматичні дані по місту Києву, за даними спостережень, Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського, приводяться далі у таблицях 2.2.1. – 2.2.4.

Таблиця 2.2.1.

Характеристика середньої температури повітря та місячної кількості опадів у 2019 році (по даним ЦГО)

Характеристика		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
Середня місячна температура повітря (°C)	Норма (1991-2020)	-5,6	-4,2	0,7	8,7	15,2	18,2	19,3	18,6	13,9	8,1	2,1	-2,3	7,7
	2019	-4.5	0.6	5.1	10.6	17.0	23.6	19.8	20.7	15.9	11.1	4.6	2.7	10.6
	Відхилення	1.1	4.8	4.4	1.9	1.8	5.4	0.5	2.1	2.0	3.0	2.5	5,0	2.9
Місячна кількість опадів (мм)	Норма (1991-2020)	48	46	39	49	53	73	88	69	47	35	51	52	650
	2019	45	34	32	48	81	67	73	45	22	13	28	33	521
	Відхилення	-3	-12	-7	-1	28	-6	-15	-24	-25	-22	-23	-19	-132

Таблиця 2.2.2.

**Характеристика середньої місячної температури повітря та
місячної кількості опадів у 2024 році (за даними ЦГО)**

Характеристика		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
Середня місячна температура повітря (°C)	Норма (1991-2020)	-3.2	-2.3	2.5	10.0	15.8	19.5	21.3	20.4	14.9	8.6	2.6	-1.8	9.0
	2024	-2.6	2.9	4.8	12.8	16.3	21.5	24.3	23.1	20.6	10.9	2.7	0.0	11.4
	Відхилення	0,6	5,2	2,3	2,8	0,5	2,0	3,0	2,7	5,7	2,3	0,1	1,8	2,4
Місячна кількість опадів (мм)	Норма (1991-2020)	37	39	40	42	65	74	68	56	58	46	46	47	618
	2024	48	48	55	78	15	135	52	24	21	63	51	52	642
	Відхилення	11	9	15	36	-50	61	-16	-32	-37	17	5	5	24

Таблиця 2.2.3.

**Характеристика середньої місячної та річної температури повітря
по місту Києву за період 1961–1990 рр. (за даними ЦГО)**

Характеристика	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
Середня	-5,6	-4,2	0,7	8,7	15,2	18,2	19,3	18,6	13,9	8,1	2,1	-2,3	7,7
Найбільш низька	-15	-15,9	-6,9	2	10,4	13,9	16,9	15,5	10,2	2,2	-6	-11,9	5,1
Рік	1942	1929	1942	1929	1919	1887	1935, 1979	1884, 1926	1894	1920	1993	1890	1942
Найбільш висока	2,7	3,7	6,9	12,9	19,4	22,6	25,5	24,6	18,4	12,4	8	2,8	9,9
Рік	2007	2002	1990	1950	2003	1999	1936	2010	1909	1935	2010	1960	2007

Таблиця 2.2.4.

**Характеристика середньої місячної та річної швидкості вітру по
місту Києву осередненої за період 1961–1990 рр. (за даними ЦГО)**

Характеристика	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Рік
(висота флюгера 10м; М-63-10м)													
Середня	2.8	2.8	2.6	2.6	2.2	2.2	2.1	2.0	2.1	2.3	2.6	2.7	2.4
Коефіцієнт варіації	0.18	0.23	0.21	0.15	0.12	0.15	0.14	0.18	0.18	0.15	0.20	0.15	0.10
Найменша	2.0	1.7	1.3	1.9	1.6	1.4	1.6	1.3	1.3	1.6	1.8	1.9	1.9
Рік	1963 1974	1972	1978	1963	1961 1977	1977	1963	1974	1975	1972 1977	1975	1972	1977
Найбільша	3.9	5.0	3.9	3.4	2.6	2.7	2.8	2.8	2.9	3.0	3.6	3.4	2.9
Рік	1983	1969	1990	1981, 1987	1969, 1990	1968	1965 1968	1966	1985	1970	1981	1988	1983
Максимальна	23а	20ф	24а	>20ф	>20ф	24а	23а	>20ф	20а	>20ф	23а	21а	24а
Рік	1986	1953 1978	1983	1967	1966, 1970	1989	1988	1966	1964, 1982	1969, 1971	1981	1983	1983, 1989

Місто Київ розташоване в зоні достатнього зволоження, з річною кількістю опадів близько 618 мм, згідно з кліматичною нормою за період 1991–2020 років. У 2024 році загальна кількість опадів склала 642 мм, що на 24 мм перевищує норму.

Сезонний розподіл опадів характеризується переважанням їх

випадіння в теплий період року: близько 70% річної норми припадає на період з квітня по жовтень, тоді як 30% – на холодний період (листопад–березень). Найменша кількість опадів у січні та лютому (у середньому 37–39 мм), а найбільша – у липні (до 68 мм).

У теплий період року характер опадів змінюється: переважають короткочасні, інтенсивні дощі великої крапельності, які часто мають зливовий характер. Такі явища можуть приводити до локальних підтоплень та належати до стихійних метеорологічних явищ. За агрокліматичним районуванням територія проектування належить до території значного теплозабезпечення та нестійкого зволоження.

Згідно з архітектурно-будівельним кліматичним районуванням території України (ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія») територія віднесена до I архітектурно-будівельного кліматичного району (північно-західного).

Відповідно до звітів Всесвітньої метеорологічної організації, починаючи з доіндустріального періоду (1850–1900 рр.), середня глобальна температура на планеті зросла вже на 1,2°C. Прогноз подальших змін залежить від обсягів глобальних викидів парникових газів у найближчі десятиліття: до кінця XXI століття очікується підвищення середньої температури в межах від 1,5 до 4,3°C порівняно з доіндустріальним рівнем.

Згідно з даними дистанційного зондування Землі, температура її поверхні продовжує зростати, що свідчить про прогресуючі глобальні змін клімату. Ці зміни мають суттєвий вплив і на локальні кліматичні умови, зокрема в межах м. Києва.

Місто Київ, як і більшість мегаполісів, піддається впливу локальних техногенних факторів, які посилюють ефекти глобального потепління. До таких чинників належать:

джерела теплового забруднення (транспорт, тепла інфраструктура, промислові об'єкти);

висока щільність забудови;

значна частка штучних покриттів (асфальт, бетон, дахове покриття);

зменшення площі зелених насаджень.

В результаті цих факторів температура повітря в міських районах істотно перевищує температурні показники околиць. Особливу загрозу становлять «**острови тепла**» – локальні зони з підвищеною температурою, які формуються над транспортними магістралями, розв'язками, парковками та в промислових районах. Їх формування зумовлене тепловими викидами транспорту та обмеженою циркуляцією повітря, що погіршується ущільненою забудовою.

Найбільш інтенсивне прогрівання в районах, де переважають штучні поверхні, а частина зелених насаджень є мінімальною. Аналіз просторового розподілу температури вказує чітку зворотну залежність: **чим більше озеленення – тим нижча температура**. Найвищі температурні показники фіксуються на виробничих територіях, у межах промислових зон, на територіях логістичних і торговельних центрів, а також частково у щільно забудованих житлових кварталах.

Зважаючи на стійке зростання кількості транспортних засобів та розвиток міської інфраструктури, зберігається **ризик подальшого підвищення теплового навантаження** на міське середовище та формування несприятливих кліматичних умов для населення.

2.3 Стан атмосферного повітря

Моніторинг забруднення атмосферного повітря у м. Київ проводився Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського на 16-ти стаціонарних постах (ПСЗ), які розташовані у 8-му районі столиці. Для визначення забруднення повітря у 2023 році було відібрано і проаналізовано 81663 проби. На ПСЗ № 10 та ПСЗ № 13 протягом усього року спостереження проводилися лише за оксидом вуглецю через відключення постів від електроенергії. У 14-ти стаціонарних постах визначався вміст основних забруднюючих домішок – завислих речовин, діоксиду сірки, оксиду вуглецю і діоксиду азоту, на одному посту – вміст розчинних сульфатів і оксиду азоту. За вмістом специфічних речовин – сірководню, фенолу, фтористого водню, хлористого водню, аміаку, формальдегіду, важких металів: свинцю, мангану, хрому, залізу, кадмію, міді, нікелю, цинку спостереження проводились на окремих постах з урахуванням викидів промислових підприємств, розташованих поблизу ПСЗ, а також у районах проходження найбільш завантажених автомагістралей міста.

Загальний рівень забруднення повітря у м. Київ за індексом забруднення атмосфери (ІЗА) у 2023 році оцінювався як високий.

Загалом по Києву перевищення середньодобових гранично допустимих концентрацій (ГДКс.д.1) спостерігалось з діоксиду азоту в 2,3 рази, діоксиду сірки – в 1,5 рази, формальдегіду – в 1,4 рази, фенолу – в 1,2 рази, оксиду азоту – в 1,0 рази. Це речовини 2 і 3 класів небезпечні і такі, які протягом усього року найбільше забруднювали атмосферне повітря.

Протягом року середньорічні концентрації **завислих речовин (пилу)** на постах були на рівні 0,5–0,7 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація завислих речовин дорівнювала 0,5 ГДКс.д. Максимальні концентрації на постах міста були в межах 0,2–0,4 ГДКм.р.

Вміст **діоксиду сірки** за середньорічними концентраціями перевищував рівень відповідної ГДКс.д. на всіх постах, крім ПСЗ №5 (проспект Науки, поблизу метеомайданчика обсерваторії). Найбільші середньорічні концентрації діоксиду сірки спостерігалися на Деміївській площі (ПСЗ №20) – 1,9 ГДКс.д., на Галицькій площі (ПСЗ №6), Бессарабській площі (ПСЗ №7), Берестейському проспекті (ПСЗ №11), вулиці Олександра Довженка (ПСЗ №2) – 1,8 ГДКс.д. На інших постах середньорічні концентрації були в межах 1,3–1,7 ГДКс.д., на проспекті Науки – 0,1 ГДКс.д. Максимальні концентрації на постах міста становили 0,1–0,5 ГДКм.р.

З **оксиду вуглецю** найбільші середньорічні концентрації зафіксовані на Берестейському проспекті в районі метро Святошин та вулиці Семена Скляренка (ПСЗ №21) – 0,6 ГДКс.д.; на інших постах середньорічні концентрації були в межах 0,2–0,5 ГДКс.д. Загалом по місту середньорічна концентрація оксиду вуглецю становила 0,4 ГДКс.д.

¹ - згідно РД 52.04-186-89 ГДКс.д. (середньодобові) стосуються тривалої дії забруднювальних домішок і з цими ГДК порівнюються середньомісячні концентрації; ГДКм.р. (максимально разові) відносяться до випадків вибуху проб протягом 20 хвилин і з цими ГДК порівнюються разові концентрації домішок.

Максимальні розові концентрації зареєстровані в районі Гідропарку

(ПСЗ №15) на рівні 4,0 ГДКм.р., на вулиці Межигірській (ПСЗ №10) – 2,4 ГДКм.р., на Берестейському проспекті, вулиці Академіка Стражеска (ПСЗ №1) – 1,7 ГДКм.р., на Галицькій площі, вулицях Семена Складаренка та Інженера Бородіна (ПСЗ №4) – 1,3–1,5 ГДКм.р. Всього за рік з оксиду вуглецю зафіксовано 26 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 0,3% від загальної кількості спостережень за цією домішкою (у 2022 р. – 0,9%). Найбільша кількість випадків перевищення ГДКм.р. зафіксована на ПСЗ №21 та ПСЗ №11 – 1,3% і 1,0% відповідно.

Вміст **діоксиду азоту** за середньорічними та максимальними концентраціями перевищував рівень відповідних ГДК майже на всіх постах. Найбільші середньорічні концентрації діоксиду азоту спостерігалися на постах, які розташовані поблизу автомагістралей з інтенсивним рухом транспорту: на Галицькій площі, Бессарабській площі, Берестейському проспекті, вулиці Каунаській (ПСЗ №9) та Семена Складаренка – 2,8 ГДКс.д., на Деміївській площі – 2,7 ГДКс.д., на вул. Гетьмана Павла Полуботка (ПСЗ №3) – 2,6 ГДКс.д. На інших постах середньорічні концентрації були в межах 2,0–2,5 ГДКс.д., на проспекті Науки – 0,9 ГДКс.д.

Максимальні разові концентрації діоксиду азоту на рівні 1,8 ГДКм.р. відмічались на вулиці Семена Складаренка, 1,6 ГДКм.р. – на вулиці Каунаській, 1,5 ГДКм.р. – на Галицькій площі та вулиці Інженера Бородіна. На інших постах максимальні концентрації діоксиду азоту були у межах 1,1 – 1,3 ГДКм.р.; на проспекті Науки – 0,7 ГДКм.р. За рік з діоксиду азоту зафіксовано 298 випадків перевищення ГДКм.р., що становило 2,4% від загальної кількості спостережень за цією домішкою (у 2022 р. – 7,5%). Найбільша кількість перевищення ГДКм.р. зафіксована на ПСЗ №6 – 8,3%, ПСЗ №9 – 7,7%, ПСЗ №7 – 7,6%, ПСЗ №21 – 6,7%.

Середньорічний вміст **оксиду азоту**, який визначався лише на ПСЗ №20, становив 1,0 ГДКс.д., максимальний вміст – 0,4 ГДКм.р.

Вміст **фенолу**, що визначався на семи постах, за середньорічними концентраціями перевищував рівень відповідної ГДКс.д. на всіх постах у 1,1–1,4 рази. Найвища середньорічна концентрація фенолу спостерігалась на вулиці Олександра Довженка – 1,4 ГДКс.д. Максимальні розові концентрації були в межах 0,8–0,9 ГДКм.р.

Вміст **формальдегіду** у повітрі вимірювався на 13 постах. Середньорічні концентрації цієї домішки на 12-ти постах перевищували середньодобову ГДК у 1,3–1,7 рази, на ПСЗ №5 середньорічна концентрація становила 0,8 ГДКс.д. Найбільший середньорічний вміст формальдегіду спостерігався на Бессарабській площі та Берестейському проспекті – 1,7 ГДКс.д. Максимальні разові концентрації на всіх постах були у межах 2,0 – 0,9 ГДКм.р.

Середньорічні концентрації **сірководню** на трьох постах, де вимірювалася ця домішка, становили 0,002 мг/м³, максимальні – 0,0037–0,0053 мг/м³ (0,5–0,7 ГДКм.р.).

Середньорічний та максимальний вміст інших специфічних домішок на постах міста не перевищував санітарно-гігієнічні нормативи і становив відповідно: з фтористого водню – 0,1–0,2 ГДКс.д. та 0,1 ГДКм.р., з аміаку – 0,2 ГДКс.д. та 0,1–0,3 ГДКм.р. З хлористого водню середньорічні

концентрації на постах були на рівні 0,3 ГДКс.д., максимальні разові – 0,8 – 1,0 ГДКм.р.

Вміст **важких металів** був значно нижче рівнів відповідних середньодобових гранично допустимих концентрацій. Середньорічні концентрації свинцю, мангалу, хрому, заліза, кадмію, міді, нікелю та цинку на всіх постах і по місту були на рівні <0,01 - 0,1 ГДКс.д. Максимальні 3 середньомісячних концентрацій зі свинцю та кадмію досягали 0,2 ГДКс.д. у січні на ПСЗ №221. Максимальний вміст мангалу, заліза та нікелю становив 0,1 ГДКс.д.

У річному ході середньомісячних концентрацій відмічалось зростання вмісту окремих забруднювальних домішок у теплий період року: формальдегіду - з травня по вересень, оксиду азоту - у травні, фенолу - у травні-вересні. Вміст діоксиду азоту протягом усього року коливався у межах близько 2,3 ГДКс.д., з більш високими значеннями (2,6 - 3,3 ГДКс.д.) у травні – серпні. З жовтня відмічалось зниження концентрацій до 1,5 - 1,7 ГДКс.д. Вміст діоксиду сірки протягом усього року коливався у межах близько 1,4 ГДКс.д.. У холодний період року - з січня по березень та з листопада по грудень середньомісячні концентрації діоксиду сірки підвищувались до рівня 1,6 - 1,8 ГДКс.д., що пов'язано з опалювальним сезоном у місті. Вміст завислих речовин (пилу), фтористого водню, аміаку та важких металів протягом року мав незначні коливання.

За ІЗА рівень забруднення повітря міста майже увесь рік характеризувався як високий (7,0-10,0 умовних одиниць), 3 найбільш високими значеннями у травні-червні (9,6-10,0 ум. од.). Лише у жовтні - грудні рівень забруднення повітря дещо знизився і характеризувався як підвищений (5,7 - 6,2 ум.од.).

За середньорічними концентраціями забруднюючих домішок за 2023 рік на 9-ти постах міста рівень забруднення оцінювався, як високий. Місцем з найбільшим забрудненням повітря був район Деміївської площі. Також високим рівнем забруднення характеризувались вулиця Олександра Довженка (район метро Шулявка), вулиця Семена Скляренка, Бессарабська площа, вулиця Каунаська, Берестейський проспект (район метро Святошин), Галицька площа, Оболонський проспект та бульвар Лесі Українки. Підвищений рівень забруднення зафіксовано на вулиці Академіка Стражеска (перетин з бульваром Вацлава Гавела), вулиці Гетьмана Павла Полуботка (район метро Чернігівська), в районі Гідропарку, вулиці інженера Бородіна (район ДВРЗ). Низьким рівнем забруднення увесь рік характеризувався район проспекту Науки, поблизу метеомайданчику обсерваторії - зелена зона міста.

У порівнянні з попереднім роком рівень забруднення атмосферного повітря міста майже не змінився (за ІЗА з 7,6 до 7,7 ум.од.), залишився на рівні високого. Високий рівень забруднення обумовлено середньорічними концентраціями таких пріоритетних домішок, як діоксид азоту, діоксид сірки, формальдегід, оксид азоту, фенол.

Порівняно з 2022 р. відмічалось незначне зниження середньорічних концентрацій діоксиду азоту, оксиду азоту та формальдегіду, поряд з цим у повітрі суттєво підвищився середньорічний вміст діоксиду сірки, дещо - фенолу. Вміст інших забруднюючих домішок майже не змінився (дивись

таблиці 2.3.1 та 2.3.2.).

3 грудня 2020 року Київською міською радою здійснюється розбудова сучасної системи моніторингу, яка базується на основних принципах Європейських директив.

Станом на початок 2023 року вже встановлено та працюють 7 пунктів спостереження за станом атмосферного повітря. Узагальнена інформація про стан забруднення атмосферного повітря представлена по усіх пунктах відповідно до програми спостереження.

Детальна інформація про стан атмосферного повітря за кожним пунктом моніторингу включає актуальну інформацію про концентрацію забруднюючих речовин, метеорологічні параметри та значення індексу якості повітря. Інформацію про концентрацію забруднюючих речовин та метеорологічні параметри доступні для користувача уже через декілька хвилин після вимірювання. Місцезнаходження пунктів моніторингу та їх характеристики наведені в таблиці 2.3.3.

Таблиця 2.3.3.

Пункти моніторингу спостереження за станом атмосферного повітря встановлені в 6 районах міста Києва за адресами

№ поста	Адреса	Район	Перелік забруднювальних речовин в повітрі, за якими здійснюється спостереження
UA 2071922	вулиця Турівська, 28	Подільський	Діоксид сірки (SO ₂), оксиди азоту (NO; NO ₂ ; NO _x), монооксид вуглецю (CO), озон (O ₃), тверді частки (ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀)
UA 2071822	Вулиця Архітектора Варбицького, 26	Дарницький	SO ₂ , NO; NO ₂ ; N _x ; CO, ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀ ; O ₃ , аміак (NH ₃), сірководень (H ₂ S), меркаптани
UA 2071722	Харківське шосе, 7/1	Дніпровський	SO ₂ , NO; NO ₂ ; N _x ; CO, ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀
UA 2072022	проспект Європейського Союзу (Правди), 64Г	Подільський	SO ₂ , NO; NO ₂ ; N _x ; CO, ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀ ; O ₃
UA 2072122	вулиця Шусева, 20	Шевченківський	SO ₂ , NO; NO ₂ ; N _x ; CO, ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀ ; O ₃
	Проспект Берестейський (Перемоги), 97	Святошинський	SO ₂ , NO; NO ₂ ; N _x ; CO, ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀ ; O ₃ , бензол (C ₆ H ₆)
	вулиця Китаївська, 22	Голосіївський	SO ₂ , NO; NO ₂ ; N _x ; CO, ТЧ _{2,5} ; ТЧ ₁₀ ; O ₃ , C ₆ H ₆

Таблиця 2.3.1.

Середньорічні концентрації забруднювальних речовин в атмосферному повітрі (в кратності ГДК) за 2023 рік в м. Київ та порівняння з 2022 роком за даними Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського

Домішки	Номери П С З обсерваторії																По місту	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	15	17	20	21	2023	2022
Пил	0,5	0,7	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,5	0,7		0,6		0,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6
Діоксид сірки	1,5	1,8	1,5	1,6	0,1	1,8	1,8	1,4	1,6		1,8		1,3	1,7	1,9	0,7	1,5	0,6
Оксид вуглецю	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,6	0,3	0,4	0,5	0,5	0,6	0,4	0,5
Діоксид азоту	2,2	2,5	2,6	2,2	0,9	2,8	2,8	2,3	2,8		2,8		2,0	2,4	2,7	2,8	2,3	2,5
Оксид азоту															1,0		1,0	1,2
Фенол	1,1	1,4						1,3	1,3					1,2	1,2	1,3	1,2	1,0
Фтористий водень						0,1	0,1		0,1						0,1	0,2	0,1	0,2
Хлористий водень		0,3	0,3	0,3		0,3	0,3				0,3					0,3	0,3	0,3
Аміак	0,2		0,2	0,2		0,2			0,2		0,2			0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Формальдегід	1,3	1,6	1,3		0,8	1,6	1,7	1,3	1,3		1,7		1,5	1,6	1,6	1,5	1,4	1,9
Свинець				0,0			0,1	0,0	0,1		0,1				0,0	0,1	0,1	0,1
Марганець				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
Хром				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
Залізо				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
Кадмій				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
Мідь				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
Нікель				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0
Цинк				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0

Таблиця 2.3.2.

Максимальні з разових концентрацій забруднювальних речовин в атмосферному повітрі (в кратності ГДК) за 2023 рік в м. Київ (для важких металів - максимальні з середньомісячних) та порівняння з 2022 роком

Домішки	Номери П С З обсерваторії																По місту	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	15	17	20	21	2023	2022
Пил	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,3	0,3		0,4		0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4
Діоксид сірки	0,3	0,4	0,3	0,5	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3		0,4		0,3	0,3	0,4	0,3	0,5	0,4
Оксид вуглецю	1,7	0,8	0,5	1,3	0,3	1,5	0,6	0,6	0,7	2,4	1,7	0,5	4,0	0,7	0,7	1,4	4,0	2,9
Діоксид азоту	1,2	1,3	1,1	1,5	0,7	1,5	1,3	1,2	1,6		1,3		1,2	1,2	1,2	1,8	1,8	11,7
Оксид азоту															0,4		0,4	0,6
Сірководень			0,5	0,7												0,5	0,7	0,5
Фенол	0,8	0,8						0,8	0,8					0,8	0,8	0,9	0,9	1,7
Фтористий водень						0,1	0,1		0,1						0,1	0,1	0,1	0,4
Хлористий водень		0,9	0,8	1,0		0,9	0,9				0,9					0,8	1,0	1,6
Аміак	0,1		0,1	0,1		0,1			0,3		0,2			0,1	0,1	0,1	0,3	0,3
Формальдегід	0,4	0,4	0,9		0,2	1,6	0,4	0,4	0,3		0,5		0,4	0,4	0,4	0,3	0,9	1,4
Свинець				0,1			0,1	0,1	0,1		0,1				0,1	0,2	0,2	0,4
Марганець				0,0			0,0	0,1	0,0		0,1				0,0	0,0	0,1	0,4
Хром				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,1
Залізо				0,0			0,0	0,0	0,0		0,1				0,0	0,0	0,1	0,1
Кадмій				0,0			0,1	0,1	0,0		0,1				0,1	0,2	0,2	0,3
Мідь				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,1
Нікель				0,0			0,0	0,0	0,1		0,0				0,0	0,0	0,1	0,1
Цинк				0,0			0,0	0,0	0,0		0,0				0,0	0,0	0,0	0,0

Таблиця 2.3.4.

Динаміка обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за 2023 рік та два попередніх

Показники	2021¹ рік	2022² рік	2023² рік
Загальна кількість (одиниць) дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, виданих у поточному році суб'єкту господарювання, об'єкт якого належить до	166	88	172
другої групи	68	15	28
третьої групи	98	73	144
Викиди забруднюючих речовин та парникових газів від стаціонарних джерел, тис.т	37,5	-	-
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на км ² , т	44,9	-	-
Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел у розрахунку на одну особу. кг	12,7	-	-

¹Дані уточнені

²Беручи до уваги закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни», указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», та ураховуючи ситуацію, що склалася у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації починаючи з даних за лютий 2022 року, яка розміщується на офіційному вебсайті Головного управління статистики у м. Києві (www.kyiv.ukrstat.gov.ua).

Органи державної статистики поновлять оприлюднення статистичної інформації у повному обсязі після завершення встановленого законом терміну для подання статистичної та фінансової звітності.

Забруднення повітря озоном є проблемою, що пов'язана з виробничою діяльністю людини. Озон - один з основних газових компонентів - забруднювачів атмосферного повітря. Атмосферний (стратосферний) озон є продуктом дії сонячного випромінювання на атмосферний (O₂) кисень. Однак тропосферний озон є забруднювачем, який може загрожувати здоров'ю людей та тварин, а також ушкоджує рослини.

При взаємодії сонячних променів з діоксидом азоту та вуглеводнями, що потрапляють в атмосферу з вихлопних газів автомобілів, утворюється фотохімічний смог. Діоксид азоту під дією ультрафіолетового випромінювання сонця розпадається, утворюючи оксид азоту та вільні атоми кисню (озон). Вони призводять до подразнення слизових оболонок очей та носоглотки у людей, а також загибелі рослинності та псування гумових виробів.

Результати моніторингу свідчать про постійне забруднення атмосферного повітря озоном у межах 2,7-3,8 ГДК с.д.

Таблиця 2.3.5.

Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Києва у 2023 році (за даними Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського)

Назва забруднюючої речовини	Номер пункту спостереження	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобові ГДК, мг/м ³	Максимальні разові ГДК, мг/м ³	Максимальний вміст, мг/м ³
1	2	3	4	5	6
Завислі речовини (пил)	ПСЗ№1	0,07	0,15	0,5	0,14
	ПСЗ№2	0,10	0,15	0,5	0,12
	ЛСЗ№3	0,07	0,15	0,5	0,10
	ПСЗ№4	0,07	0,15	0,5	0,11
	ПСЗ№5	0,07	0,15	0,5	0,09
	ПСЗ№6	0,10	0,15	0,5	0,18
	ПСЗ№7	0,11	0,15	0,5	0,18
	ПСЗ№8	0,08	0,15	0,5	0,15
	ПСЗ№9	0,10	0,15	0,5	0,17
	ПСЗ№11	0,08	0,15	0,5	0,18
	ПСЗ№15	0,07	0,15	0,5	0,11
	ПСЗ№17	0,07	0,15	0,5	0,15
	ПСЗ №20	0,08	0,15	0,5	0,15
	ПСЗ №21	0,08	0,15	0,5	0,18
Діоксид сірки	ПСЗ№1	0,07	0,05	0,5	0,14
	ПСЗ№2	0,09	0,05	0,5	0,18
	ПСЗ№3	0,07	0,05	0,5	0,15
	ПСЗ№4	0,08	0,05	0,5	0,25
	ПСЗ№5	0,01	0,05	0,5	0,03
	ПСЗ№6	0,09	0,05	0,5	0,17
	ПСЗ№7	0,09	0,05	0,5	0,18
	ПСЗ №8	0,07	0,05	0,5	0,14
	ПСЗ№9	0,08	0,05	0,5	0,16
	ПСЗ№11	0,09	0,05	0,5	0,21
	ПСЗ№15	0,07	0,05	0,5	0,14
	ПСЗ№17	0,09	0,05	0,5	0,17
	ПСЗ №20	0,09	0,05	0,5	0,19
	ПСЗ №21	0,09	0,05	0,5	0,15
Розчинні сульфати	ПСЗ№2	0,02	-	-	0,04
Оксид вуглецю	ПСЗ№1	1,2	3	5	8,6
	ПСЗ№2	1,3	3	5	4,0
	ПСЗ№3	1,1	3	5	2,3
	ПСЗ№4	1,3	3	5	6,3
	ПСЗ№S	0,5	3	5	1,7
	ПСЗ№6	1,3	3	5	7,4
	ЛСЗ№7	1,5	3	5	3,1
	ПСЗ№8	1,1	3	5	2,9
	ПСЗ№9	1,1	3	5	3,5
	ПСЗ№10	1,2	3	5	12,0
	ПСЗ№11	1,7	3	5	8,7
	ПСЗ№13	0,9	3	5	2,7

	ПСЗ №15	1,2	3	5	19,9
	ПСЗ №17	1,4	3	5	3,3
	ПСЗ №20	1,5	3	5	3,3
	ПСЗ №21	1,7	3	5	7,1
Діоксид азоту	ПСЗ №1	0,09	0,04	0,2	0,24
	ПСЗ №2	0,10	0,04	0,2	0,25
	ПСЗ №3	0,11	0,04	0,2	0,23
	ПСЗ №4	0,09	0,04	0,2	0,29
	ПСЗ №5	0,03	0,04	0,2	0,15
	ПСЗ №6	0,11	0,04	0,2	0,30
	ПСЗ №7	0,11	0,04	0,2	0,26
	ПСЗ №8	0,09	0,04	0,2	0,24
	ПСЗ №9	0,11	0,04	0,2	0,32
	ПСЗ №11	0,11	0,04	0,2	0,25
	ПСЗ №15	0,08	0,04	0,2	0,25
	ПСЗ №17	0,10	0,04	0,2	0,24
	ПСЗ №20	0,11	0,04	0,2	0,25
	ПСЗ №21	0,11	0,04	0,2	0,35
Оксид азоту	ПСЗ №20	0,06	0,06	0,4	0,15
Сірководень	ПСЗ №3	0,002	-	0,008	0,004
	ПСЗ №4	0,002	-	0,008	0,005
	ПСЗ №21	0,002	-	0,008	0,004
Фенол	ПСЗ №1	0,003	0,003	0,01	0,008
	ПСЗ №2	0,004	0,003	0,01	0,008
	ПСЗ №8	0,004	0,003	0,01	0,008
	ПСЗ №9	0,004	0,003	0,01	0,008
	ПСЗ №17	0,003	0,003	0,01	0,008
	ПСЗ №20	0,004	0,003	0,01	0,008
	ПСЗ №21	0,004	0,003	0,01	0,009
Фтористий водень	ПСЗ №6	0,001	0,005	0,02	0,002
	ПСЗ №7	0,001	0,005	0,02	0,002
	ПСЗ №9	0,001	0,005	0,02	0,002
	ПСЗ №20	0,001	0,005	0,02	0,002
	ПСЗ №21	0,001	0,005	0,02	0,002
Хлористий водень	ПСЗ №2	0,06	0,2	0,2	0,17
	ПСЗ №3	0,06	0,2	0,2	0,16
	ПСЗ №4	0,06	0,2	0,2	0,20
	ПСЗ №6	0,07	0,2	0,2	0,18
	ПСЗ №7	0,07	0,2	0,2	0,17
Хлористий водень	ПСЗ №11	0,06	0,2	0,2	0,18
	ПСЗ №21	0,07	0,2	0,2	0,17
Аміак	ПСЗ №1	0,01	0,04	0,2	0,01
	ПСЗ №3	0,01	0,04	0,2	0,01
	ПСЗ №4	0,01	0,04	0,2	0,02
	ПСЗ №6	0,01	0,04	0,2	0,01
	ПСЗ №9	0,01	0,04	0,2	0,05
	ПСЗ №11	0,01	0,04	0,2	0,04
	ПСЗ №17	0,01	0,04	0,2	0,01
	ПСЗ №20	0,01	0,04	0,2	0,01
	ПСЗ №21	0,01	0,04	0,2	0,02

Формальдегід	ПСЗ №1	0,004	0,003	0,035	0,013
	ПСЗ №2	0,005	0,003	0,035	0,015
	ПСЗ №3	0,004	0,003	0,035	0,032
	ПСЗ №5	0,002	0,003	0,035	0,008
	ПСЗ №6	0,005	0,003	0,035	0,015
	ПСЗ №7	0,005	0,003	0,035	0,015
	ПСЗ №8	0,004	0,003	0,035	0,013
	ПСЗ №9	0,004	0,003	0,035	0,012
	ПСЗ №11	0,005	0,003	0,035	0,016
	ПСЗ №15	0,004	0,003	0,035	0,015
	ПСЗ №17	0,005	0,003	0,035	0,014
	ПСЗ №20	0,005	0,003	0,035	0,015
	ПСЗ №21	0,005	0,003	0,035	0,012
Кадмій	ПСЗ №4	$0,00 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,01 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,02 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,02 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,00 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,01 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,3 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,05 \cdot 10^{-3}$
Залізо	ПСЗ №4	$0,20 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,62 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,39 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,79 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,31 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$1,09 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,34 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,83 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,75 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$2,85 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,45 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,98 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,54 \cdot 10^{-3}$	$40,0 \cdot 10^{-3}$	-	$1,68 \cdot 10^{-3}$
Манган	ПСЗ №4	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,09 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,06 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,09 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
Мідь	ПСЗ №4	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,07 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,06 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,05 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,03 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,08 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,07 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$2,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,06 \cdot 10^{-3}$
Нікель	ПСЗ №4	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,03 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,08 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
Свинець	ПСЗ №4	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$

	ПСЗ №9	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$0,3 \cdot 10^{-3}$	-	$0,06 \cdot 10^{-3}$
Хром	ПСЗ №4	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,02 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №7	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,02 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,05 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,05 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,04 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,03 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,01 \cdot 10^{-3}$	$1,5 \cdot 10^{-3}$	-	$0,02 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №4	$0,02 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,06 \cdot 10^{-3}$
Цинк	ПСЗ №7	$0,05 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,17 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №8	$0,06 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,30 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №9	$0,05 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,12 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №11	$0,07 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,17 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №20	$0,05 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,10 \cdot 10^{-3}$
	ПСЗ №21	$0,05 \cdot 10^{-3}$	$50,0 \cdot 10^{-3}$	-	$0,13 \cdot 10^{-3}$

* - середньодобові ГДК (ГДКс.д.) стосуються тривалої дії забруднювальних домішок і з ними ГДКс.д. порівнюються середньомісячні концентрації;
максимально разові ГДК (ГДКм.р.) відносяться до випадків відбору проб протягом 20 хвилин і з цими ГДКм.р. порівнюються разові концентрації домішок.

** - для важких металів надається максимальна з середньомісячних концентрацій і порівнюється вона з ГДКс.д. Для важких металів встановлені тільки ГДКс.д.; для сірководню - ГДКм.р.; для розчинних сульфатів - ГДК відсутня.

Таблиця 2.3.6.

Основні забруднювачі атмосферного повітря за звітний рік¹ (станом на 01.01.2022 р.)

№ з/п	Назва об'єкта	Частка викидів забруднюючої	
		Усього викидів, т/рік	до загального обсягу викидів об'єкта, %
1	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КИЇВГАЗ»	17883,580	100
2	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЄВРО-РЕКОНСТРУКЦІЯ» ДНІПРОВСЬКИЙ	11792.868	100
3	СВП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» ТЕЦ-5	2255,333	100
4	СВП «КИЇВСЬКІ ТЕЦ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО» ТЕЦ-6	1684.124	100
5	ФІЛІЯ «ЗАВОД «ЕНЕРГІЯ» КП «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО»	566,148	100
6	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЄВРОБЕТОН»	466,888	100

Таблиця 2.3.7.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у 2021 році¹

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів за регіоном	
		тис.т	відсотків до загального підсумку
1	2	3	4
Усього		37,526	100,0
1	За видами економічної діяльності, у тому числі:		
1.1	Сільське, лісове та рибне господарство	0,037	0,1
1.2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0,044	0,1
1.3	Переробна промисловість	1,496	4,0
1.4	Постачання електроенергії, газу, пари	33,84	90,2
1.5	Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	0,586	1,6
1.6	Будівництво	0,006	0,0
1.7	Оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,328	1,0
1.8	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,209	0,6
1.9	Тимчасове розміщування й організація харчування	0,007	0,0
1.10	Інформація та телекомунікації	0,032	0,1
1.11	Фінансова та страхова діяльність	0,044	0,1
1.12	Операції з нерухомим майном	0,780	2,1
1.13	Професійна, наукова та технічна діяльність	0,018	0,0
1.14	Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,017	0,0
1.15	Державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування	0,005	0,0
1.16	Освіта	0,005	0,0

1.17	Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,016	0,0
1.18	Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,008	0,0
1.19	Надання інших видів послуг	0,048	0,1

¹ Беручи до уваги закони України «Про правовий режим воєнного стану», «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану та стану війни», указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», та, урахувавши ситуацію, що склалася у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України, органи державної статистики призупинили оприлюднення статистичної інформації починаючи з даних за лютий 2022 року, яка розміщується на офіційному веб-сайті Головного управління статистики у м. Києві (www.kyiv.ukrstat.gov.ua).

Органи державної статистики поновлять оприлюднення статистичної інформації у повному обсязі після завершення встановленого законом терміну для подання статистичної та фінансової звітності.

2.4 Водні ресурси м. Києва

2.4.1. Характеристика стану водних ресурсів

Місто Київ є багатим на воду: існують значні запаси підземної води; окрім цього, великою є кількість поверхневих водних об'єктів: річок, озер, ставків. Загалом водні об'єкти на території міста займають 6,7 тис. га, або 8,0 % території.

На території міста Києва розташована 421 водойма різного типу (інформація надана в таблиці 2.4.1.1.), з них 44 штучних водойм. Це озера, системи ставків, малі ріки, а також р. Дніпро, яка нижче м. Києва утворює Канівське водосховище. Для кожної водойми характерні свої гідрологічні характеристики та антропогенне навантаження різного ступеня інтенсивності.

Таблиця 2.4.1.1.

Кількість поверхневих водних об'єктів

Озера	137
Ставки	100
Водойми	38
Затоки	27
Канали	32
Річки	10
Малі річки	7
Протоки	3
Струмки	32
Джерела	35

Протяжність річок по території міста складає 104,28 км. Найбільшими так званими малими річками Києва, що течуть на території міста та впадають у Дніпро, є Либідь, Сирець, Нивка і Віта в правобережній частині столиці, а також Дарниця - в Лівобережній.

Таблиця 2.4.1.2.

Основні характеристики малих річок на території Києва

Назва річки	Куди впадає	Довжина, км	Площа водозбору, км ²	Стік води, млн. м ³
Віта	Дніпро	13,9	244	18
Дарниця	Оз. Тельбін, Дніпро	21,1	133	8,5
Либідь	Дніпро	16,0	66,2	3,8
Нивка	Ірпінь	19,7	94,0	5,4
Сирець	оз. Опечень, Дніпро	12,3	24,4	1,4
Сіверка	Віта	29,2	129	9,8

В основному київські річки є водоприймачами поверхневих стоків, при цьому живлячись за їх рахунок. Окремі з них приймають також зворотні води від деяких підприємств. Ці фактори призводять до того, що більшість малих річок Києва є забрудненими. Вода малих річок міста досить забруднена нафтопродуктами, біогенними та органічними речовинами. Переважна частина річок і струмків закуто у колектори й бетонні жолоби. Певною мірою це пов'язано з поширенням у долинах малих річок, передусім у правобережній частині Києва, приватної забудови, гаражів, станцій технічного обслуговування автомобілів. Досить часто на схилах долин і берегів малих річок влаштовують смітники та звалища. У малих річках міста значно вища ніж у Дніпрі, мінералізація води, в т.ч. як наслідок використання солі для боротьби зі снігом.

Спостереження за станом забруднення р. Дніпро (Канівське водосховище) в районі м. Київ у 2019 році проводились ЦГО за гідрохімічними та гідробіологічними показниками.

Якість води р. Дніпро в районі Києва визначалась у 3-х створах (1,5 км вище міста, у межах міста та 6 км нижче міста), 9 вертикалях і 18 горизонтах по більш ніж 45 фізико-хімічних показниках. Серед них розчинений у воді кисень, основний сольовий склад - кальцій, натрій, магній, сульфати, фосфати, хлориди, гідрокарбонати, а також основні забруднювальні речовини - сполуки азоту, феноли, нафтопродукти, сполуки важких металів, хлорорганічні пестициди. Проби води на гідрохімічні показники відбирались щомісячно. Оцінка якості води проводилась до норм рибогосподарського призначення.

За даними гідрохімічних спостережень вміст розчиненого у воді кисню був достатнім і знаходився у межах 10,63 - 11,20 мгО₂/дм³.

Величина біохімічного споживання кисню по (БСК₅) знаходились на рівні 0,9 гранично допустимої концентрації (ГДК) за середніми значеннями, 1,5 - 1,7 ГДК - за максимальними величинами.

Середня мінералізація води була на рівні 336 - 351 мг/дм³.

Концентрації азоту амонійного (за середнім вмістом) знаходились у межах 1,1 - 1,6 ГДК, максимальним - 1,7 - 5,1 ГДК, азоту нітритного - 0,6 - 2,4 ГДК та 2,2 - 18,9 ГДК відповідно. Максимальний разовий вміст сполук азоту нітритного з перевищенням ГДК у 18,9 рази (рівень високого забруднення – ВЗ²) зафіксовано у створі 6 км нижче міста Київ.

Вміст важких металів - сполук мангану, цинку, хрому шестивалентного перевищував відповідні нормативи. Середньорічні концентрації цих речовин коливались в діапазоні: за сполуками цинку від 1,7 до 2,0 ГДК, мангану - від 2,3 до 3,3 ГДК. Середній вміст сполук хрому шестивалентного досягав 6,0 ГДК, значення сполук міді були на рівні ГДК.

Межі забруднення нафтопродуктами складали 0,08 - 2,6 ГДК (максимальна концентрація відмічалась у нижньому створі міста). Середній вміст фенолів досягав рівня ГДК.

У пункті контролю концентрації заліза загального, синтетичних поверхнево-активних речовин, хлорорганічних пестицидів відповідали нормативним вимогам.

² Під високим забрудненням поверхневих вод прийнято рівень, який перевищує ГДК у 10 разів, для нафтопродуктів, фенолів, іонів міді - у 30 разів; зниження розчиненого у воді кисню від 3 до 2 мгО₂/дм³, значення БСК₅ від 15 до 60 мгО₂/дм³

Порівняно з попереднім роком у воді Канівського водосховища в районі Києва в усіх створах спостережень дещо зменшились концентрації сполук заліза загального, мангану, міді, цинку, фенолів; поряд з цим підвищився вміст сполук азоту нітритного у нижньому створі міста.

В гідрогеологічному відношенні територія розташована в межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну. Водонасні горизонти приурочені до відкладів четвертинної, неогенної, палеогенної, крейдової і юрської систем. Район Дніпровського артезіанського басейну характеризується наявністю потужних водонасних горизонтів та комплексів, які приурочені до різних стратиграфічних горизонтів порід палеозойського, мезозойського та кайнозойського віків.

Для господарчо-питного водопостачання м. Києва використовуються переважно води сеноман-келовейського та байоського водонасних горизонтів.

Водонасний комплекс у відкладах іваницької світи середньої-верхньої юри та загорівської, журавинської та бурімської світ нижньої-верхньої крейди (сеноман-келовейський) в межах м. Києва розповсюджений скрізь. Водомісткі породи представлені різними відкладами, верхню їх частину представляють породи загорівської, журавинської та бурімської світ середньої і верхньої крейди, нижню частину - породи іваницької світи середньої і верхньої юри.

Підземні води сеноман-келовейського водонасного комплексу захищені від забруднення з поверхні землі. Захищеність підземних вод сеноман-келовейського водонасного комплексу від впливу зовнішніх джерел забруднення забезпечують слабопроникна товща строкатих глин, та водотривкі мергельна товща середнього палеогену і крейдово-мергельна товща верхньої крейди. Підземні води комплексу прісні, з мінералізацією 0,3 - 0,53 г/дм³, гідрокарбонатні кальцієво-натрієво-магнієві. Загальна жорсткість води змінюється в межах 2,3 - 6,0 ммоль/дм³. Вміст мікрокомпонентів в межах допустимих норм. Експлуатація сеноман-келовейського водонасного комплексу для водопостачання м. Києва розпочалася в кінці XIX століття і триває до теперішнього часу.

Водонасний горизонт у відкладах орельської світи середньої юри (байоський) в межах м. Києва розповсюджений скрізь. Водомісткі породи майже скрізь представлені пісками дрібнозернистими, частіше середньозернистими, крупнозернистими до гравелистих, що чергуються з прошарками та лінзами глин. Середньоюрський водонасний горизонт оцінюється як природно захищений від забруднення з поверхні землі. Глибина залягання водонасного горизонту середньоюрських відкладів змінюється від 180 м до 350 м. Води горизонту прісні, вміст сухого залишку 0,2 - 0,7 г/дм³. За хімічним складом води горизонту хлоридно-гідрокарбонатні, натрієво-кальцієві та натрієво-магнієво-кальцієві. Величина загальної жорсткості 2,2 - 7,6 ммоль/дм³. Вміст мікрокомпонентів знаходиться в межах допустимих норм. Водонасний горизонт середньоюрських відкладів широко використовується для водопостачання м. Києва і розливу мінеральних природних столових вод.

Динаміка водокористування за 2023 рік та два попередніх

Показники	Одиниця виміру	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Забрано води з природних джерел, усього	млн м ³	563	511,139	526,298
у тому числі:				
поверхневої	млн м ³	-	492,107	503,916
підземної	млн м ³	-	19,032	22,382
морської	млн м ³	-	-	-
Використано свіжої води, усього	млн м ³	499	452,732	458,943
у тому числі на потреби: питні і санітарно-гігієнічні	млн м ³	130	97,849	101,57
виробничі	млн м ³	369	354,84	357,29
зрошення	млн м ³	-	0,002	0,001
Втрачено води при транспортуванні	млн м ³	-	46,818	50,258
	% до забраної	-	9,0	9,5
Скинуто зворотних вод,	млн м ³	580	523,856	534,351
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти,				
усього	млн м ³	580	523,798	534,24
з них:				
нормативно очищених, усього	млн м ³	212,578	212,578	229,334
у тому числі:				
на спорудах біологічного очищення	млн м ³	-	212,457	229,334
на спорудах фізико-хімічного очищення	млн м ³	-	0,005	0,003
на спорудах механічного очищення	млн м ³	-	0,115	0,147
нормативно чистих без очистки	млн м ³	296	295,992	291,826
забруднених, усього	млн м ³	16	15,228	12,932
у тому числі:				
недостатньо очищених	млн м ³	-	-	-
без очищення	млн м ³	16	15,228	12,932

**Використання води за видами економічної діяльності у 2023 році
та двох попередніх**

Види економічної діяльності	2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	усього, млн м³	% економії свіжої води за рахунок	усього, млн м³	% економії свіжої води за рахунок	усього, млн м³	% економії свіжої води за рахунок
Усього за регіоном	499,342	27,334	452,733	-	459,943	30
За видами економічної діяльності						
у тому числі:						
Сільське, лісове та рибне господарство	0,017	-	0,009	-	0,01	-
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	0,027	-	0,01	-	0,007	-
Переробна промисловість	5,732	41,902	4,415	302	4,366	52
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	352,593	28,990	338,432	56	337,167	31
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	135,216	7,934	105,033	10	111,847	9
Будівництво	0,071	8,306	0,045	22	0,046	24
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	0,343	10,003	0,258	33	0,037	-
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	0,528	14,717	0,932	25	1,288	7
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,145	-	0,196	-	0,173	-
Інформація та телекомунікації	0,133	-	0,121	-	0,147	-
Фінансова та страхова діяльність	0,146	96,562	0,122	4838	0,138	96

Операції з нерухомим майном	1,448	5,848	0,874	3	0.899	1
Професійна, наукова та технічна діяльність	0,269	89,246	0,21	1672	0,261	85
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	0,196	-	0,093	-	0,12	-
Державне управління й оборона, обов'язкове соціальне страхування	0,208	5,549	0,196	1	0,199	6
Освіта	1,292	0,049	1,078	9	1,025	-
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	0,564	-	0,428	-	0,623	-
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,372	6,061	0,261	28	0,358	6
Надання інших послуг	0,042	1,742	0,02	360	0,023	-

Таблиця 2.4.1.5.

Скидання зворотних вод та забруднюючих речовин основними водокористувачами - забруднювачами поверхневих водних об'єктів

Найменування водокористувача-забруднювача	Наявність, потужність(м³/добу), ефективність використання (використання потужності)	2021 рік			2022 рік			2023 рік		
		Об'єм скидання зворотних вод, тис.м³	У тому числі об'єм скидання забруднених зворотних вод, тис.м³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	Об'єм скидання зворотних вод, тис.м³	У тому числі об'єм скидання забруднених зворотних вод, тис.м³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т	Об'єм скидання зворотних вод, тис.м³	У тому числі об'єм скидання забруднених зворотних вод, тис.м³	Кількість забруднюючих речовин, що скидаються разом із зворотними водами, т
		Канівське водосховище (р. Дніпро)								
		ПрАТ «АК«КИЇВВОДОКАНАЛ»	Наявні, 657000000 м³/добу, 32%	285315	16259	58132,57	227700	15220	5069,89	243422

Таблиця 2.4.1.6.

**Скидання забруднюючих речовин із зворотними водами у
поверхневі водні об'єкти**

Забруднююча речовина, що скидається разом із зворотними водами	2021 рік	2022 рік	2023 рік
	обсяг забруднюючих речовин, тис. т	обсяг забруднюючих речовин, тис. т	обсяг забруднюючих речовин, тис. т
Азот амонійний	2,0212	1,4492	1,9999
БСК ₅	1,8802	1,7186	2,4758
Завислі речовини	2,7809	2,6168	2,8083
Нітрати	10,1782	8,7645	8,4781
Нітрити	0,5094	0,4503	0,6876
Сульфати	11,1461	7,6044	8,9435
Сухий залишок	-	1,6588	2,3449
Хлориди	20,0074	17,7396	20,3107
ХСК	7,9173	7,1964	9,4179
Залізо	0,07109	0,06708	0,0682921
Нафтопродукти	0,0169147	0,009890	0,0181033
АСПАР	0,0107034	0,0074746	0,0081101
Фосфати	1,5910003	1,4108477	0,798397

Таблиця 2.4.1.7.

**Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних
створах водних об'єктів регіону за даними водокористувачів, які
скидають зворотні води у поверхневі водні об'єкти ***

Місце спостереження за якістю води	Забруднююча речовина, мг/дм³													
	АСПАР	Хлориди	Сульфати	Феноли	Нафтопродукти	Завислі речовини	Залізо загальне	Біхроматна окислюваність(ХСК)	Біохімічне споживання кисню(БСК₅)	Нітроген			Фосфор	
										Азот амонійний	Нітрити	Нітрати	Ортофосфатів	Загальний
Канівське водосховище, 855 км, скид - ний канал БСА	0,06	113,7	60,9	-	0,09	24,3	0,4	88,7	13.9	9,2	3,08	38,4	3,66	-

*- результати аналізів стічних вод Бортницької станції аерації, які пройшли очистку.

Таблиця 2.4.1.8.

Результат державного моніторингу вод

Назва водного об'єкта	Кількість державних моніторингових створів спостереження, од.		Відібрано та проаналізовано проб води, од.	Кількість показників, од.*	Кількість випадків та назва речовин з перевищенням ГДК, од.**
	усього	у тому числі з перевищенням гдк			
р. Дніпро, 897 км, н/б Київської ГЕС, питний водозабір м. Київ	1	1	11	0+79	БСК ₅ -5, ХСК-10, кадмій-1, залізо-4, марганець-1
Канівське водосховище, 855,5 км, 500 м вище БСА	1	1	12+9	23+51	БСК ₅ -1, ХСК-11, азот амонійний-12, нітриту-2
р. Дніпро, 855 км, скидний канал БСА	1	1	12+9	23+52	БСК ₅ -10, ХСК-12, азот амонійний-12, нітриту-1, нікель-1
Канівське водосховище, 854,5 км, 500 м нижче БСА	1	1	12+9	23+51	БСК ₅ -9, ХСК-12

* пункти моніторингу ДСНС та Держводагентство

** відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.05.2022 № 721 «Про затвердження Гігієнічних нормативів якості води водних об'єктів для задоволення питних, господарсько-побутових та інших потреб населення»

2.4.2. Екологічні аспекти та виклики що стоять перед громадою

Однією з найважливішою проблемою водних ресурсів міста є забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств та підприємств житлово-комунального господарства.

Існуючий стан малих водойм міста викликає занепокоєння, тому що багато з них є засміченими, прибережні захисні смуги водойм захищені несанкціонованими звалищами побутових та будівельних відходів.

Природні водойми значною мірою трансформовані через антропогенний вплив. Особливо значних змін зазнали русла невеликих річок - притоки Дніпра, які протікають через забудовану частину міста, особливо на правобережжі. Ці річки каналізовані, поміщені у колектори, береги часто забетоновані.

Суттєвим фактором деградації водойм є невизначеність та невстановленість прибережних захисних смуг поверхневих водних об'єктів.

2.5. Лісові ресурси міста Києва

Лісові масиви Києва – найважливіша природоутворювальна частина довкілля. Насадження формують комфортне середовище для відпочинку населення: поліпшують температурний і радіаційний режими, режим вологості, зменшують силу вітру, сприяють очищенню атмосферного повітря, збагачують його киснем і фітонцидами.

Всі ліси м. Києва належать до категорії рекреаційно-оздоровчих лісів (виконують переважно рекреаційні, санітарні, гігієнічні та оздоровчі функції) та лісів природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення (виконують особливі природоохоронні, естетичні, наукові функції тощо).

На виконання доручення Прем'єр-Міністра України Д. Шмигала від 19.07.2021 № 19111/66/1-21, пункту 5 Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15.04.2021 «Про заходи державної регіональної політики на підтримку децентралізації влади» введеного в дію Указом Президента України від 29.04.2021 та розпорядження Київської міської державної адміністрації від 30.09.2021 № 2079 «Про утворення комісії з інвентаризації водних об'єктів, лісових ресурсів, об'єктів державної та комунальної власності, що знаходяться на території міста Києва», Київською міською радою забезпечено інвентаризацію лісових ресурсів міста Києва.

За результатами інвентаризації в межах території м. Києва виявлено 7 постійних лісокористувачів на загальній площі 33,6 тис. га.

Переважна частина лісових ресурсів перебуває в користуванні КП «Дарницьке лісопаркове господарство», КП «Святошинське лісопаркове господарство» та КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа», підпорядкованих Департаменту захисту довкілля та адаптації до змін клімату виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Крім того, частина території вказаних лісокористувачів площею 553,3 га розміщена в адміністративних межах Київської області.

Принципи ведення лісогосподарської діяльності та основи ландшафтної організації територій лісокористувачів викладені в Проектах організації лісового господарства, розроблених ВО «Укрдержліспроект», та Проекті організації території Національного природного парку «Голосіївський», охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів.

Інформація щодо лісового фонду регіону в розрізі земель цільового призначення та категорій земель наведена в таблиці 2.5.1.

Таблиця 2.5.2.

**Нелісові землі, землі лісогосподарського призначення
(станом на 01.01.2024)**

№ з/п	Постійні лісокористувачі, власники лісів	Рілля	Сінокоси	Пасовища	Піски	Болота	Води	Яри, схили, кар'єри	Інші нелісові землі	Загальна площа нелісових земель, га
1	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	-	-	-	-	62,9	33,8	-	98,2	300,2
2	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	6,1	0,1	-	-	38,5	17,0	-	189,2	250,9
3	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	-	28,0	-	-	21,0	29,0	-	45,0	123,0
4	ВП НІБіП України «Боярська лісова дослідна станція»	-	-	-	-	14,5	1,1	-	15,6	31,2
5	Державна установа «Інститут еволюційної екології НАН України»	-	6,2	-	-	-	-	-	0,5	6,7
6	Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України	0,4	-	-	-	-	-	-	1,3	1,7
7	Філія «Київське лісове господарство» ДП «Ліси України»	-	-	-	-	32,4	-	-	1,0	33,4
8	НПП «Голосіївський»	-	-	-	-	58,3	40,5	-	9,4	108,2

Таблиця 2.5.3.

**Лісовідновлення за 2023 рік
(у розрізі лісокористувачів, власників лісів)**

№ з/п	Лісокористувачі, власники лісів, інші землекористувачі, у користуванні яких є лісові ділянки	Лісовідновлення, га			
		у тому числі			усього
		посадка лісу, га	посів лісу, га	природне відновлення лісу, га	
1	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	3,7	-	-	3,7
2	КП «Святошинське лісопаркове господарство»	5,1	-	-	5,1
3	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	4,6	-	-	4,6

**Проведення лісогосподарських заходів, пов'язаних із вирубанням
деревини за 2023 рік**

№ з/ п	Лісокористувачі, власники лісів	Площа, га/Ліквідна деревина, тис.м ³						
		рубки догляду	лісовідновні рубки в деревостанях	санітарні рубки	розрубка ліній електропередач, автомобільних доріг тощо	розчистка ліній електропередач, автомобільних доріг тощо	інші рубки	усього рубок
1	КП «Дарницьке лісопаркове господарство»	306,9/ 5,5	-	1493,8/ 26,9	-	-	43/0,6	1843,7/ 33,0
2	КП «Святошинськ е лісопаркове господарство»	-	-	433,2/ 14,3	-	-	-	433,2/ 14,3
3	КП «Лісопаркове господарство «Конча-Заспа»	69,3/ 1,054	-	105,7/ 1,370	-	-	7,5/ 0,123	182,5/ 2,547
4	НК «ЕКСПОЦЕНТР УКРАЇНИ»	-	-	50,4/ 0,39	-	-	-	50,4/ 0,39
	Усього	376,2/ 6,554	-	2083,1/ 42,96	-	-	50,5/ 0,723	2509,8/ 50,237

2.6 Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території

Природно-заповідний фонд (ПЗФ) міста Києва є важливою складовою екологічної системи столиці України, що забезпечує збереження природної різноманітності, захист унікальних ландшафтів, флори та фауни, а також сприяє рекреаційній і науковій діяльності.

Станом на 2024 рік ПЗФ міста Києва включає різноманітні категорії об'єктів як загальнодержавного, так і місцевого значення, які разом охоплюють значну частину території міста.

Законом України «Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року» метою державної екологічної політики визначено досягнення доброго стану довкілля шляхом запровадження екосистемного підходу до всіх напрямів соціально-економічного розвитку України з метою забезпечення конституційного права кожного громадянина України на чисте та безпечне довкілля, впровадження збалансованого природокористування і збереження та відновлення природних екосистем.

В аспекті формування та розвитку природно-заповідної мережі показниками сталого розвитку є: загальна площа природно-заповідних територій в абсолютній та відносній («відсоток заповідності») кількості, що складає екологічний каркас держави.

Частка земель природно-заповідного фонду в Україні є недостатньою і залишається значно меншою, ніж у більшості держав – членів Європейського Союзу, де частка таких земель становить у середньому 21 відсоток площі держав – членів Європейського Союзу.

Разом з тим, у розвитку територій та об'єктів природно-заповідного фонду України загалом відіграє важливу роль природно-заповідний фонд міста Києва. Фактична площа територій і об'єктів міста Києва складає 21774,31 га (станом на 01.01.2024), що складає 0,53 % від загальнодержавної площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду та 26,35 % від загальної площі м. Києва.

Фактична площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення складає 54,69 %, а площа територій і об'єктів місцевого значення – 45,31 % від загальної площі природно-заповідного фонду м. Києва.

Відмінності соціально-економічного розвитку регіонів України зумовляють нерівномірне техногенне навантаження на навколишнє природне середовище. Передбачається, що положення Основних засад (стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року і розроблені на її основі та з урахуванням завдань Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, національні плани дій будуть інтегровані в регіональні програми соціально-економічного розвитку та деталізовані на рівні регіональних планів дій з охорони навколишнього природного середовища Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва і Севастополя, на основі яких будуть розроблені місцеві плани дій з охорони навколишнього природного середовища, підготовлені на рівні територіальних громад, міських, сільських та селищних рад.

Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2020 року

питома вага площі природно-заповідного фонду для м. Києва в 2020 році була визначена на рівні 21 %. При цьому, на момент затвердження цієї Стратегії площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду міста Києва становила 17320,6742 га, тобто - 20,96 % від площі міста. Станом на 01.01.2024 цей показник становить 26,1 %.

Зростання показника питомої ваги площі природно-заповідного фонду для м. Києва відбулося внаслідок прийнятих упродовж 2016 - 2023 років Київською міською радою рішень про створення і оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення, за рахунок чого загальна фактична площа територій природно-заповідного фонду зросла на 4,45 тис. га.

Зокрема, протягом 2023 року було створено 8 об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення, а саме: ландшафтний заказник «Броварський ліс», зоологічну пам'ятку природи «Гай хижих птахів» та ботанічні пам'ятки природи: «Заплава орхідей», «Броварська пуша», «Сонячна», «Зозулин яр», «Гронянка», «Два брати».

2.6.1. Структура природно-заповідного фонду Києва

Природно-заповідний фонд Києва складається з об'єктів різних категорій, які поділяються на загальнодержавні та місцеві. Станом на 2024 рік до ПЗФ міста входять:

Об'єкти загальнодержавного значення

1 національний природний парк: Голосіївський національний природний парк, який є важливим осередком збереження лісових екосистем та біорізноманіття.

1 заказник: Ботанічний заказник «Лісники», створений у 1989 році, відомий своєю унікальною флорою та значенням для наукових досліджень.

1 пам'ятка природи: Наприклад, окремі природні об'єкти, які мають особливу цінність, як-от вікові дерева чи геологічні утворення.

3 ботанічні сади:

Ботанічний сад імені М. М. Гришка НАН України.

Ботанічний сад імені О. В. Фоміна КНУ імені Тараса Шевченка.

Ботанічний сад НУБіП України.

1 дендрологічний парк: Сирецький дендропарк, який має статус загальнодержавного значення.

1 зоопарк: Київський зоопарк, що відіграє важливу роль у збереженні рідкісних видів тварин.

9 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва: Наприклад, Маріїнський парк, парк «Наталка» та інші, які поєднують природну та культурну цінність.

Об'єкти місцевого значення

4 регіональних ландшафтних парки: Наприклад, регіональний

ландшафтний парк «Партизанської слави», створений у 1994 році.

42 заказники: Ландшафтні, ботанічні та гідрологічні заказники, як-от ландшафтний заказник «Радунка» (2017) чи заказник на озері Конча (1997).

158 пам'яток природи: Включають окремі дерева, джерела, скелі чи невеликі природні території.

14 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва: Наприклад, парк «Кіото» (2018).

1 дендропарк місцевого значення.

Ця різноманітність категорій дозволяє Києву зберігати природні комплекси в умовах урбанізації, забезпечуючи баланс між міським розвитком і збереженням природи.

2.6.2. Значення об'єктів ПЗФ для Києва

Об'єкти природно-заповідного фонду Києва відіграють ключову роль у кількох аспектах:

Екологічне значення: ПЗФ сприяє збереженню біорізноманіття, захисту рідкісних видів рослин і тварин, а також підтриманню екологічного балансу в умовах мегаполісу. Наприклад, Голосіївський національний парк є домівкою для багатьох видів, занесених до Червоної книги України.

Наукове значення: Ботанічні сади та заказники, такі як «Лісники», є майданчиками для досліджень у галузі ботаніки, екології та збереження природи.

Рекреаційне значення: Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва та регіональні ландшафтні парки створюють простір для відпочинку, туризму та культурних заходів. Наприклад, парк «Наталка» є популярним місцем для прогулянок і спортивних активностей.

Культурне значення: Об'єкти ПЗФ, такі як Маріїнський парк, поєднують природну красу з історико-культурною спадщиною, що робить їх важливими для ідентичності міста.

2.7.3. Виклики та перспективи розвитку ПЗФ

Незважаючи на значні досягнення, природно-заповідний фонд Києва стикається з низкою викликів:

Комерціалізація земель: Землевласники часто виступають проти створення нових об'єктів ПЗФ через потенційні фінансові втрати, що ускладнює розширення фонду.

Низька екологічна обізнаність: Частина населення не усвідомлює важливості збереження природних територій, що знижує громадську підтримку природоохоронних ініціатив.

Урбанізація: Швидкий розвиток міста створює тиск на природні території, зокрема через забудову та розширення інфраструктури. Особлива проблема полягає в невизначеності меж об'єктів ПЗФ в натурі (на місцевості), а також не внесення відомостей про межі більшості об'єктів ПЗФ до Державного земельного кадастру.

2.7. Утворення відходів

У процесі функціонування та розвитку господарського комплексу м. Києва утворюються та накопичуються відходи виробництва та споживання.

Динаміка загального обсягу відходів, що не є небезпечними та небезпечні, за даними державних статистичних спостережень накопичених у м. Києві до 2021 року, зростає.

Основна частка відходів у місті Києві – це тверді побутові відходи (ТПВ). Поводженням з такими відходами займається спеціалізовані структурні підрозділи (КП «Київкомунсервіс»).

За даними Департаменту житлово-комунальної інфраструктури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) обсяги збирання і утворення твердих побутових відходів у періоді 2021–2023 коливаються, але мають тенденцію до зростання.

Протягом 2020-2023 рр. у всіх районах міста Києва запроваджений та діє роздільний збір, двоконтейнерна технологічна схема роздільного збирання побутових відходів.

Для збирання небезпечних відходів, що утворилися від населення, КП «Київкомунсервіс» з 2018 року розпочало роботу зі встановлення спеціальних контейнерів у всіх адміністративних районах столиці, які призначені для збирання відпрацьованих батарейок, пошкоджених ртутних термометрів та енергозберігаючих ламп.

2.8 Безпека життєдіяльності та стан здоров'я населення

2.8.1. Загальні аспекти

Забруднення атмосферного повітря за ступенем потенційної хімічної небезпеки для живих організмів посідає одне з перших місць. Це обумовлено в першу чергу тим, що забруднюючі речовини, які є газами та аерозолями мають високу хімічну активність і розчинність в атмосферному повітрі та можуть поширюватися на значні відстані, а також конденсуватися, взаємодіяти з атмосферною вологою і потрапляти на землю та у водні об'єкти з атмосферними опадами, або осідати у вигляді туману, накопичуватися в низовинах, створюючи небезпечні для здоров'я та життя людини осередки забруднення, а також активно мігрувати в інші оболонки біосфери. Наприклад, атмосферні опади дають до 10% забруднення водних об'єктів, значно забруднюють ґрунти. Крім того, людина споживає атмосферного повітря за добу і в цілому за життя в об'ємному відношенні набагато більше, ніж води і їжі.

В той же час, природа поставила істотні захисні бар'єри для шкідливих речовин, що потрапляють до організму через шлунково-кишковий тракт, не забезпечивши таким же надійним захистом легені.

Згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) забруднення повітря є основним екологічним чинником збільшення захворюваності та смертності в світі. Щороку у світі помирає 7 млн осіб від захворювань, пов'язаних із забрудненням повітря.

Діяльність автотранспорту, теплоенергетичних систем та промисловості сприяє викидам забруднюючих речовин у атмосферне повітря, створює шумове забруднення та смог. Усі забруднювачі негативно впливають на організм людини: утруднюють дихання, ускладнюються і можуть набути небезпечного характеру серцево-судинні захворювання. Поряд з цим використання сучасних засобів транспорту супроводжується значним рівнем шуму, який негативно впливає на нервову систему людини, викликає безсоння, психічні порушення.

Забруднення атмосферного повітря супроводжується утворенням стійких аномалій забруднювачів у ґрунтах, воді та рослинах.

Основними шкідливими речовинами, які потрапляють з викидами в атмосферне повітря на території міста Києва є діоксид сірки, оксиди азоту, пил (аерозолі) та оксид вуглецю. Оксиди азоту знищують рослинність, пригнічують функції дихання та серцебиття, послаблюють імунітет людини, шкідливо впливають на діяльність центральної нервової системи.

Встановлено, що в лісі, наприклад, липа росте до 150 років, а на вулицях міст в середньому до 45 - 50 років.

Для рослин шкідливі такі забруднювачі повітря, як сполуки сірки, окис вуглецю, хлор і вуглеводи. Відмічено випадки загибелі рослин поблизу цементних заводів. Проникаючи у продихи і всередину листків, цементний пил утруднює їх функції, руйнує хлорофіл і ніби «спалює» тканини рослин.

Живі організми надзвичайно чутливі, як до діоксиду сірки, так і до сірчистої та сірчаної кислот, що утворюються при контакті цього оксиду з вологою в атмосфері. Діоксид сірки розноситься на великі відстані, випадаючи в остаточному підсумку у вигляді кислотних дощів.

Особливу небезпеку для навколишнього середовища поряд з іншими мають канцерогенні сполуки, зокрема, такі високотоксичні речовини, як бенз(а)пирен, свинець та сажа, яка є продуктом неповного згоряння вуглеводневого палива і накопичує в собі ці та інші шкідливі речовини. Присутність в атмосферному повітрі поверхнево-активних речовин підвищує токсикологічний ефект забруднювачів, прискорює їх дію за рахунок збільшення проникності токсичних речовин через шкіряний покрив та дихальні тканини.

2.8.2. Стан здоров'я населення у м. Києві

Період 2020–2025 років для м. Києва характеризувався значними епідеміологічними викликами, зумовленими пандемією COVID-19, сезонними спалахами грипу та гострих респіраторних вірусних інфекцій (ГРВІ), високим рівнем хронічних і соціально значущих інфекційних захворювань, таких як ВІЛ/СНІД, а також стабільною поширеністю неінфекційних хвороб. Цей період відображає як глобальні, так і локальні тенденції в охороні здоров'я, ускладнені соціально-економічними факторами, зокрема війною в Україні після 2022 року, що вплинула на доступ до медичних послуг і моніторинг захворюваності.

Пандемія COVID-19

У 2020 році Київ, як і вся Україна, зіткнувся з початком пандемії COVID-19, що спричинила різке зростання інфекційної захворюваності. За даними Центру громадського здоров'я України, у пікові періоди 2020–2021 років (особливо листопад 2020 – квітень 2021) у столиці фіксували від кількох тисяч до десятків тисяч нових випадків COVID-19 щотижня. Наприклад, у лютому 2022 року в Україні щоденно реєстрували до 25 789 нових випадків, значна частка яких припадала на Київ через високу щільність населення та урбаністичний спосіб життя. Пандемія призвела до перевантаження медичної системи: у 2021 році в галузі охорони здоров'я зафіксовано 246 випадків професійних захворювань серед медперсоналу, переважно через інфікування COVID-19. Після 2022 року інтенсивність пандемії знизилася завдяки вакцинації та набутому імунітету, але періодичні спалахи зберігалися. Зокрема, у серпні 2024 року в Києві відзначалося зростання кількості важких випадків COVID-19, що вимагало госпіталізації, а за тиждень з 27 січня по 2 лютого 2025 року зареєстровано 31 випадок, з яких 6 осіб потребували стаціонарного лікування, включаючи 3 дітей. Це свідчить про збереження циркуляції вірусу, хоча й у менших масштабах порівняно з 2020–2022 роками.

Сезонні грип та ГРВІ

Паралельно з COVID-19 значне епідеміологічне навантаження створювали сезонні грип та ГРВІ. За даними Київського міського центру контролю та профілактики хвороб, у 2023 році (наприклад, у жовтні) за тиждень фіксували 12 760 випадків грипу та ГРВІ, з яких 656 – COVID-19, а госпіталізовано 258 осіб, переважно дітей. У 2025 році тенденція до зростання захворюваності на ГРВІ зберігалася: за 8-й тиждень (17–23 лютого) зареєстровано 16 471 випадок, а за 9-й (24 лютого – 2 березня) – 20 991, що на 27,4% більше. Зростання було особливо помітним серед дітей (на 34,5%) та дорослих (на 6%), хоча показники залишалися нижчими за епідемічний поріг. Госпіталізація за цей період склала 259 осіб, з яких 212

– діти, що вказує на вразливість молодшого населення до респіраторних інфекцій. Ці дані підкреслюють необхідність посилення профілактичних заходів, таких як вакцинація проти грипу та дотримання санітарних норм.

Соціально значущі інфекційні захворювання

Щодо соціально значущих інфекційних захворювань, ВІА/СНІД залишається серйозною проблемою для Києва. Станом на 01.01.2025 під медичним наглядом у місті перебувало 137 780 осіб із ВІА, що відповідає рівню поширеності 538,6 на 100 000 населення. Порівняно з 2023 роком захворюваність на СНІД знизилася на 6,7%, що може свідчити про ефективність антиретровірусної терапії та профілактичних програм. Проте Київ залишається одним із лідерів в Україні за поширеністю ВІА, що вимагає подальшого розширення тестування та доступу до лікування. Інші інфекційні захворювання, такі як туберкульоз чи вірусні гепатити, також присутні в статистиці, але детальні дані за 2020–2025 роки обмежені. Наприклад, у 2023 році повідомлялося про зниження захворюваності на туберкульоз на 2,7% порівняно з 2022 роком, але конкретні цифри для Києва відсутні.

Неінфекційні захворювання

Неінфекційні захворювання, зокрема серцево-судинні, онкологічні та ендокринні, продовжують домінувати в структурі смертності та втрати працездатності в Києві. Хоча точних даних за 2020–2025 роки немає, відомо, що пандемія COVID-19 посилила перебіг хронічних хвороб через затримки в діагностиці та лікуванні. У 2021 році загальний рівень виробничого травматизму та професійних захворювань у місті знизився на 4,2% порівняно з 2020 роком, що частково пояснюється обмеженнями, пов'язаними з карантинном, але професійна захворюваність у медичній сфері залишалася високою через пандемію.

Вплив зелених зон на здоров'я населення

Недостатня кількість зелених зон у м. Києві є додатковим фактором, що негативно впливає на здоров'я населення. Зелені насадження відіграють ключову роль у покращенні якості повітря, зниженні рівня забруднення та зменшенні стресу. Урбанізоване середовище Києва, де переважають бетонні конструкції та інтенсивний транспортний рух, сприяє накопиченню шкідливих речовин у повітрі, таких як тверді частинки (PM2.5, PM10), діоксид азоту та вуглецю. За даними екологічних досліджень, низький рівень озеленення в центральних районах міста корелює зі збільшенням респіраторних захворювань, зокрема астми та хронічного бронхіту, особливо серед дітей та літніх людей. У 2023 році в районах із низькою кількістю зелених зон (наприклад, Печерський, Шевченківський) фіксували на 15–20% вищий рівень госпіталізацій через респіраторні захворювання порівняно з більш озеленими районами, такими як Голосіївський.

Крім того, обмежений доступ до зелених зон негативно позначається на психоемоційному здоров'ї киян. Дослідження показують, що регулярний контакт із природою знижує рівень стресу, тривожності та депресії, що особливо важливо в умовах війни після 2022 року, коли психологічне навантаження на населення зросло. У 2024 році в Києві зареєстровано зростання звернень до психіатричних служб на 12% порівняно з 2021

роком, що частково пов'язують із браком рекреаційних зон для відпочинку та відновлення. Недостатнє озеленення також сприяє ефекту "міського теплового острова", що посилює тепловий стрес у літній період і підвищує ризик серцево-судинних подій, особливо серед осіб похилого віку.

Для вирішення цієї проблеми необхідно розширювати площу зелених насаджень, створювати нові парки та сквери, а також посилювати контроль за збереженням існуючих зелених зон. Комплексний підхід до озеленення може не лише покращити екологічну ситуацію, але й сприяти зниженню захворюваності на респіраторні, серцево-судинні та психічні розлади.

2.9. Оцінка прогнозних змін стану довкілля та здоров'я населення за умови якщо ДДП не буде затверджено

Без прийняття міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки, територія міста Києва продовжить стикатись з існуючими викликами, механізми подолання і вирішення яких закладено в цілі Програми.

Оцінка прогнозних змін наведена в таблиці 2.9.1.

Таблиця 2.9.1.

Прогнозні зміни стану довкілля та здоров'я населення

Земельні ресурси	Прогнозується погіршення стану, а також зменшення ефективності управління та використання земельними ресурсами	Складності із забезпеченням дотримання прозорості і відкритості при здійсненні землеустрою, внесення інформації до Державного та міського земельних кадастрів. Можливе зменшення ефективності використання земель комунальної власності. Зниження ефективності при здійсненні моніторингу земель та контролю за їх використанням і охороною без виконання вишукувальних робіт. Не завершення інвентаризації земель та внесення інформації до Державного та міського земельних кадастрів до 100 % земель міста. Недоотримання міським бюджетом коштів від надходжень плати за землю, яка може збільшитись за рахунок проведення інвентаризації земель міста Києва із внесенням до Державного земельного кадастру земельних ділянок (формування земельних ділянок), уточненням кодів цільового використання земельних ділянок, що в свою чергу дасть можливість висувати користувачам земельних ділянок, які на сьогодні ухиляються від плати на землю, юридично обґрунтовані вимоги та запроваджувати встановлені чинним законодавством механізми щодо стягнення плати за землю. Нестабільна робота інформаційних систем (у тому числі міського земельного кадастру) без системного та професійного адміністрування. Не дотримання норм законодавства щодо проведення у 2026-2028 рр. нормативної грошової оцінки земель міста Києва.
Клімат	Зміни стану не прогнозуються	
Атмосферне повітря	Зміни стану не прогнозуються	Можливе збільшення існуючого рівня забруднення атмосферного повітря через

		загальноміську тенденцію до збільшення кількості автотранспортних засобів тощо.
Водне середовище	Прогнозується погіршення стану водних об'єктів	Забезпечення розроблення землепорядної документації щодо організації і встановлення меж територій земель водного фонду та водоохоронних зон, в тому числі прибережних захисних смуг, внесення відомостей про їх межі до Державного та місцевого земельних кадастрів, сприяє захисту водних об'єктів та додержання режиму використання земель в межах ПЗС.
Лісові ресурси	Прогнозується погіршення стану лісових ресурсів	Проведення інвентаризації земель лісогосподарського призначення, внесення відомостей про їх межі до Державного та місцевого земельних кадастрів забезпечує права постійних лісокористувачів, сприяє розвитку та ефективності використанні лісів, а також забезпечує максимальну ефективність державного контролю за використанням таких територій.
Території ПЗФ	Прогнозується погіршення стану територій ПЗФ	Не забезпечення розроблення землепорядної документації щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду м. Києва, внесення відомостей про їх межі до Державного та місцевого земельних кадастрів збільшують ризики нецільового використання земель ПЗФ та зменшують ефективність державного контролю по захисту таких територій.

Збільшення надходжень до міського бюджету Києва від продажу земельних ділянок та оренди землі створює міцну фінансову основу для посилення екологічних ініціатив, що безпосередньо сприяє покращенню стану довкілля. Додаткові кошти дозволяють спрямовувати більше ресурсів на програми з охорони земель, озеленення міських територій, рекультивацію забруднених ділянок та очищення водойм. Наприклад, завдяки збільшеному фінансуванню можна розширити проекти з висадки дерев, створення парків і скверів, що покращує якість повітря та знижує рівень забруднення. Також додаткові бюджетні можливості сприяють впровадженню сучасних екологічних технологій, таких як системи моніторингу забруднення чи енергоефективні рішення. Таким чином, зростання надходжень до бюджету не лише зміцнює економічний потенціал міста, але й опосередковано позитивно впливає на довкілля, забезпечуючи комплексний підхід до збереження природного середовища та підвищення екологічної безпеки для мешканців Києва.

РОЗДІЛ 3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Міська цільова програма використання та охорони земель міста Києва на 2026-2028 роки розробляється з метою:

забезпечення прозорості та економічної ефективності у сфері земельних відносин;

реалізація сучасної регіональної політики щодо забезпечення сталого розвитку землекористування;

створення екологічно безпечних умов проживання населення і провадження господарської діяльності при розбудові та формуванні безпечного і комфортного для проживання міського середовища;

збереження ландшафтного і біологічного різноманіття в умовах ринкового середовища та з урахуванням глобальної зміни клімату.

Програма спрямована на зростання ролі земельних ресурсів та підвищення ефективності використання, забезпечення комплексного розвитку земельних відносин, які повною мірою сприятимуть задоволенню соціально-економічних потреб населення і формуванню високоякісного екологічного середовища міста.

Характеристика ймовірних впливів для довкілля внаслідок реалізації Програми приводяться в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1.

Ймовірні впливи для довкілля внаслідок реалізації Програми

Фактори впливу	Негативний вплив			Покращення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Земельні ресурси				
1. Дотримання прозорості і відкритості при здійсненні землеустрою, внесення інформації до Державного та міського земельних кадастрів			√	√
1.1. Стабільна робота інформаційних систем (у тому числі міського земельного кадастру)			√	√
2. Ефективність використання земель комунальної власності			√	√
2.1. Структура земельного фонду			√	√
2.2. Наповнення міського бюджету від надходжень плати за землю			√	√
2.3. Проведення інвентаризації земель на території громади та наповнення Державного та міського земельних кадастрів відомостями про 100 % земель міста			√	√
2.4. Забезпечення виконання вимог			√	√

законодавства, в тому числі щодо своєчасного проведення нормативної грошової оцінки земель міста Києва				
3. Результативність здійсненні моніторингу земель та контролю за їх використанням і охороною			√	√
3.1. Ґрунтовий покрив			√	
3.2. Подолання наслідків та запобігання вітрової або водної ерозії ґрунтів			√	
Клімат та повітря				
4. Викиди забруднюючих речовин від стаціонарних джерел			√	
5. Якість атмосферного повітря			√	
6. Повітряні потоки, вологість, температура, клімат			√	
Водні ресурси				
7. Встановлення меж територій земель водного фонду та водоохоронних зон, в тому числі прибережних захисних смуг, внесення відомостей про їх межі до Державного та місцевого земельних кадастрів			√	√
8. Обсяги скидів у поверхневі води			√	
9. Навантаження на каналізаційні системи та якість очисних стічних вод			√	
10. Гідрологічний та гідрохімічний режим малих річок на території міста			√	
11. Обсяги підземних вод (відбір чи скиди, водоносні горизонти)			√	
Лісові ресурси та зелені зони (біорізноманіття, рекреаційні зони)				
12. Проведення інвентаризації земель лісгосподарського призначення та зелених насаджень, внесення відомостей про їх межі до Державного та місцевого земельних кадастрів			√	√
13. Площа лісових насаджень та зелених зон			√	
14. Види рослин, тварин, їхня чисельність або територіальне представництво			√	
15. Середовища існування диких видів тварин			√	
16. Кількість і якість рекреаційних можливостей міста			√	√
Природоохоронні та ландшафтно-рекреаційні території				
17. Встановлення меж територій природно-заповідного фонду м. Києва,			√	√

внесення відомостей про їх межі до Державного та місцевого земельних кадастрів				
18. Зменшення площі, небезпечна діяльність на їх території			√	√
Безпека життєдіяльності та стан здоров'я населення				
19. Здоров'я людей			√	
20. Якісне природне середовище			√	
21. Обсяги утворюваних відходів			√	
22. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами			√	

РОЗДІЛ 4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Однією з найважливіших екологічних проблем м. Києва є забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.

Існуючий стан малих водойм міста викликає занепокоєння, тому що багато з них є засміченими, прибережні захисні смуги водойм захищені несанкціонованими звалищами побутових та будівельних відходів.

Природні водойми значною мірою трансформовані через антропогенний вплив. Особливо значних змін зазнали русла невеликих річок - притоки Дніпра, які протікають через забудовану частину міста, особливо на правобережжі. Ці річки каналізовані, поміщені у колектори, береги часто забетоновані. Суттєвим фактором деградації водойм є невизначеність та невстановленість прибережних захисних смуг поверхневих водних об'єктів (далі - ПЗС).

Антропогенний вплив на поверхневі води довершує забруднення хімічними і органічними речовинами. Джерелами техногенного забруднення поверхневих вод є осадження викидів із атмосферного повітря та поверхневий змив, а також скиди зворотних вод переважно підприємствами житлово-комунального господарства.

Для міста актуальною лишається проблема впорядкування відведення поверхневого стоку у міську дощову мережу та його скиди у відкриті водойми без дотримання вимог чинного природоохоронного законодавства України. Слід врахувати проблематику очищення поверхневих (дощових, талих, поливо-мийних) скидів через відсутність діючих очисних споруд, наявність несанкціонованого врізання труб зі скидами. Так, у Канівське водосховище в межах міста скидаються забруднені води через більше ніж 80 водовипусків дощової каналізації. Крім того, в рр. Сирець та Либідь поступають неочищені дощові стічні води з понад 50 водовипусків.

Серйозною проблемою залишається забруднення внутрішніх водойм міста нафтопродуктами, пов'язане із інтенсивним забрудненням ними дощових стоків, що спричинено зростаючою кількістю автотранспортних засобів, розміщених на територіях автостоянок, гаражів, автозаправних станцій без локальних очисних споруд тощо.

З дощовими й талими водами до водойм та водотоків потрапляють різні сполуки, які призводять до забруднення води, переважно завислі та колоїдні частки, синтетичні поверхнево-активні сполуки, нафтопродукти. Особливу загрозу створюють токсичні компоненти стоку - нафта та нафтопродукти, важкі метали, СПАР. Надходячи у водойму, токсиканти зачіпають усі складові водної екосистеми.

При потраплянні у водні об'єкти детергентів спостерігається погіршення її санітарного режиму, зменшується вміст розчиненого у воді кисню, на поверхні водойми може утворюватися велика кількість стійкої піни, привнесення фосфатних миючих засобів спричинює ризик

евтрофікації водойм.

В забруднених водоймах нафта та нафтопродукти утворюють на поверхні райдужні плівки різної товщини, а у водних масах присутні у вигляді розчинної фракції в емульгованому чи завислому стані. Плівки, що утворюються на поверхні водойм, перешкоджають природній аерації, створюють дефіцит кисню, порушують перебіг біологічних процесів у водоймах. Частина нафтопродуктів буде залишатися у водній товщі у вигляді емульсії, частина седиментуватиме. Забруднені нафтою і продуктами їх переробки донні відклади провокують вторинне забруднення водних мас.

Основна небезпека важких металів полягає у тому, що вони, на відміну від токсикантів органічного походження, не піддаються розкладу, і при знаходженні в екосистемі водойми вони лише переходять з однієї хімічної форми в іншу, при цьому іноді утворені сполуки металів мають більш небезпечні властивості, ніж ті, що потрапили в екосистему.

Лишається гострим питання щодо встановлення прибережних захисних смуг водних об'єктів, посилення контролю за створенням водоохоронних зон і ПЗС, а також за дотриманням режиму використання їхніх територій.

Зважаючи на особливу вразливість водних екосистем до антропогенного навантаження, зокрема у межах міста Києва як столиці України та мегаполісу зі специфічними умовами урбанізованого середовища, для поверхневих водних об'єктів міста найважливішим завданням є поліпшення якості води шляхом зменшення забруднення, засмічення.

Іншої важливою екологічною проблемою м. Києва є ПЗФ. Природно-заповідний фонд Києва стикається з низкою викликів:

Комерціалізація земель: Землевласники часто виступають проти створення нових об'єктів ПЗФ через потенційні фінансові втрати, що ускладнює розширення фонду.

Низька екологічна обізнаність: Частина населення не усвідомлює важливості збереження природних територій, що знижує громадську підтримку природоохоронних ініціатив.

Урбанізація: Швидкий розвиток міста створює тиск на природні території, зокрема через забудову та розширення інфраструктури.

Особлива проблема полягає в невизначеності меж об'єктів ПЗФ в натурі (на місцевості), а також не внесення відомостей про межі більшості об'єктів ПЗФ до Державного земельного кадастру. На сьогодні по переважній кількості територій і об'єктів природно-заповідного фонду міста Києва не забезпечено розроблення та затвердження у встановленому порядку землевпорядної документації щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду м. Києва.

Вирішення вказаної ситуації ускладнюється відсутністю по значній кількості територій та об'єктів природно-заповідного фонду картографічних матеріалів з нанесеними межами/контурами, а також матеріалів їх створення (клопотань, наукових обґрунтувань, картографії, схем, проєктів створення), за допомогою яких було б можливо відновити і

підтвердити первинні межі/конттури заповідних територій.

Така ситуація з невизначеністю меж об'єктів ПЗФ створює підґрунтя для зловживань з боку землекористувачів, в тому числі суміжних, порушень режиму використання таких територій, відведення їх в користування (власність) під забудову, та інше.

Природно-заповідний фонд міста Києва є унікальною системою, що поєднує природоохоронні, наукові, рекреаційні та культурні функції. Завдяки різноманітності об'єктів – від національного природного парку до пам'яток природи – Київ має можливість зберігати свою природну спадщину в умовах інтенсивної урбанізації. Історичний розвиток ПЗФ демонструє активну участь науковців, громадськості та місцевої влади у збереженні природи, хоча сучасні виклики, такі як комерціалізація земель і відсутність відомостей про межі об'єктів ПЗФ у Державному земельному кадастрі, потребують негайного вирішення.

РОЗДІЛ 5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЙОГО ПІДГОТОВКИ

5.1. Основні нормативно-правові акти, які підлягали аналізу та застосовувались під час здійснення стратегічної екологічної оцінки ДДП

В даному розділі розробниками визначено, в яких нормативно-правових актах, стратегіях, планах і програмах міжнародного, національного та регіонального рівня встановлені зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, що мають відношення до ДДП.

Такими нормативно-правовими актами є:

Земельний кодекс України;

Водний кодекс України;

Лісовий кодекс України;

Кодекс цивільного захисту України;

Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року» від 25.09.2015;

Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» від 30.09.2019 № 722/2019.

Захист довкілля

Міжнародні нормативно-правові акти:

Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Законом України від 01.07.2015 № 562-VIII;

Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище;

Конвенція про охорону біологічного різноманіття від 1992 року, ратифікована Законом України від 29.11.94 № 257/94-ВР;

Закони України:

Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року;

Про охорону земель;

Про охорону культурної спадщини;

Про охорону навколишнього природного середовища;

Про оцінку впливу на довкілля;

Про стратегічну екологічну оцінку;

Про природно-заповідний фонд України.

Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України:

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443.

Рішення органів місцевого самоврядування:

Концепції екологічної політики міста Києва «Екологічна стратегія міста Києва до 2030 року».

Містобудування

Закони України:

Про регулювання містобудівної діяльності;

Про національну інфраструктуру геопросторових даних.

Землеустрій

Закони України:

Про Державний земельний кадастр;

Про державний контроль за використанням та охороною земель;

Про землеустрій;

Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України:

Порядок ведення Державного земельного кадастру, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2012 № 1051;

Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

Рішення органів місцевого самоврядування:

Стратегії розвитку міста Києва до 2027 року.

Охорона здоров'я

Закони України:

Основи законодавства України про охорону здоров'я;

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Провівши аналіз зобов'язання у сфері охорони довкілля (див. таблицю 5.2.1), можна зробити висновок, що проект Програми, відповідає цілям екологічної політики, встановленим на національному рівні, враховує їх та пропонує комплекс заходів, які спрямовані на їх виконання.

Стосовно дотримання міжнародних зобов'язань у інших напрямках співробітництва, наприклад таких як зміна клімату та ін., слід зазначити, що вони не мають прямого відношення до головних цілей та завдань проекту ДДП.

5.2. Аналіз зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі здоров'я населення, встановлених на державному рівні

Таблиця 5.2.1.

Відповідність міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки екологічним цілям національної політики

Завдання Програми	Заходи Програми	Документ	Рівень відповідності*
1. Забезпечення дотримання прозорості і відкритості при здійсненні землеустрою, унесення інформації до Державного та міського земельних кадастрів	1.1. Розробка технічної документації із землеустрою щодо інвентаризації земель та наповнення Державного і міського земельних кадастрів	Земельний кодекс України ЗУ «Про землеустрій» ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» Закону України «Про екологічну мережу України» ЗУ «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року Концепція екологічної політики міста Києва «Екологічна стратегія міста Києва до 2030 року»	+ + + + + + + +
	1.2. Розробка проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів	Лісовий кодекс України Водний кодекс України Земельний кодекс України ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» ЗУ «Про охорону атмосферного повітря» Закону України «Про екологічну мережу України» ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року Концепція екологічної політики міста Києва «Екологічна стратегія міста Києва до 2030 року»	+ + + + + + + + + +
	1.3. Розробка технічної документації із землеустрою щодо поділу (об'єднання) земельних ділянок комунальної власності	Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року	+

	1.4. Розробка технічної документація із землеустрою щодо встановлення меж частини земельної ділянки, на яку поширюються права суборенди, сервітуту	Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року	+
	1.5. Адміністрування інформаційних систем (у тому числі міського земельного кадастру)	Лісовий кодекс України Водний кодекс України Земельний кодекс України ЗУ «Про природно-заповідний фонд України»	+
2. Забезпечення ефективного використання земель комунальної власності	2.1. Розроблення технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва	Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року	+
	2.2. Виконання комплексу робіт з експертної грошової оцінки земельних ділянок, які плануються для викупу власниками нерухомого майна	Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року	+
	2.3. Виконання комплексу робіт з експертної грошової оцінки та обстеження зелених насаджень на земельних ділянках, які плануються для продажу на земельних торгах (аукціонах)	Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року	+
	2.4. Виконання комплексу робіт з експертної грошової оцінки земельних ділянок для викупу для суспільних потреб	Стратегія розвитку міста Києва до 2027 року	+
	2.5. Виконання вишукувальних робіт при здійсненні моніторингу земель та контролю за їх використанням і охороною	ЗУ «Про державний контроль за використанням та охороною земель» ЗУ «Про охорону земель» Стратегії розвитку міста Києва до 2027 року	+

* (+) повна відповідність, (+/-) часткова відповідність, (-) невідповідність

РОЗДІЛ 6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Наслідки реалізації міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки, зокрема, можуть бути вторинними, кумулятивними або синергічними. Оцінюванню підлягають ймовірні суттєві аспекти впливу заходів та Програми в цілому на всі компоненти, що охороняються, окремо по кожному із зазначених компонентів. Кумулятивні та синергетичні впливи повинні розглядатись і оцінюватись відносно впливу всіх заходів на окремі компоненти навколишнього середовища.

Часові рамки, протягом яких можуть виникнути наслідки, також мають значення для їх впливу на довкілля та здоров'я населення. Наслідки розглядаються на основі того, чи є вони коротко-, середньо- та довгостроковими (1 рік, 3-5 років і 10-15 років відповідно). Деякі наслідки можуть бути постійними, інші можуть бути тимчасовими. Наслідки можуть бути позитивними чи негативними.

Відповідно до заяви про визначення обсягу СЕО, оцінку наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, зосереджено на наслідках, пов'язаних із:

проведенням інвентаризації земель міста;

внесення відомостей про земельні ділянки та їх обмеження до Державного земельного кадастру;

встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель.

Оцінку наслідків проведено для території всього міста Києва.

Результати оцінки представлено у вигляді матриці, яка для кожної території, що ймовірно зазнає впливу, містить оцінку наслідків для ключових складових довкілля (див. таблицю 6.1.). Очікуваний вплив діяльності визначений для кожної зі складових довкілля, зазначених у статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». Також визначено "фактори впливу", пов'язані з кожною діяльністю.

Таблиця 6.1.

Узагальнені результати процедури оцінки наслідків для довкілля

Територія	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Ґрунти	Природо-охоронні території	Біо-різноманіття	Здоров'я	Матеріальні активи громади та соціально-економічні аспекти для населення
Територія м. Києва детального планування	0	0	+1 Нп/ДС Р	+1 Нп/ДС М	+1 Нп/ДС Р	+1 Нп/ДС М	+1 Нп/ДС М	+2 Нп/ДС М

ПОЗНАЧЕННЯ	Пояснення
-2	Значний негативний вплив. Значний негативний вплив слід звести до мінімуму із застосуванням заходів щодо пом'якшення наслідків, щоб він став незначним.
-1	Помірний негативний вплив. Цей вплив є прийнятним.
0	Немає впливу.
+ 1	Помірний позитивний вплив.
+ 2	Значний позитивний вплив.
(?)	Значення впливу не може бути оцінено з певністю через відсутність даних про компоненти довкілля, заплановану діяльність або з інших причин.
П/Нп	Прямий/Непрямий
ДС/ СС/КС	Довгостроковий (10-15 років) / Середньостроковий (3-5 років) / Короткостроковий (1 рік)
М/Р	Місцевий/Регіональний
К/С/ТрК	Кумулятивний/Синергічний/Транскордонний

Детальніший опис наслідків для довкілля і пояснювальні коментарі для території ДДП представлено у вигляді матриці (див. таблицю 6.2.).

Наслідки для довкілля

Складова довкілля	Оцінка впливу	Характеристика впливу
Повітря	0	Головні цілі та завдання проекту ДДП не мають прямого відношення та впливу на атмосферне повітря.
Клімат	0	Головні цілі та завдання проекту ДДП не мають прямого відношення та впливу на клімат.
Вода	+1	Вплив полягає у встановленні меж територій водоохоронних зон та прибережних захисних, внесення відомостей про них, а також про обмеження у використанні земель до ДЗК, опосередковано, але суттєво посилить захист водних об'єктів та забезпечить додержання режимів господарської діяльності на землях водного фонду.
Ґрунти	+1	Вплив на ландшафт, ґрунти та геологічне середовище буде опосередкований шляхом впорядкування землекористувань на території громади, запобіганню нецільового використання земель, в тому числі сільськогосподарського призначення, підвищення можливостей відповідних органів по здійсненню моніторингу земель і ґрунтів та контролю за їх використанням і охороною.
Природоохоронні території	+1	Заходи направлені збереження лісових насаджень, зелених зон та об'єктів ПЗФ (інвентаризація, встановлення меж територій та обмежень у використанні земель, внесення відомостей до ДЗК) хоча безпосередньо не впливають на такі складові довкілля, але разом з заходами, які реалізуються громадою в рамках інших міських програм, дадуть кумулятивний помірний позитивний вплив.
Біорізноманіття	+1	
Здоров'я населення	+1	Реалізація завдань Програми, особливо тих, що спрямовані на забезпечення прозорості в управлінні земельними ресурсами громади, а також збільшення надходжень до міського бюджету від користування земельними ресурсами, дозволить громаді впроваджувати та фінансувати важливі соціальні проекти і однозначно дасть кумулятивний значний позитивний вплив.
Матеріальні активи громади та соціально-економічні аспекти для населення	+2	

РОЗДІЛ 7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП

Оскільки виконання Програми ймовірно не матиме негативного впливу на довкілля та здоров'я населення, варто звернути увагу на заходи, які сприятимуть посиленню позитивних наслідків для довкілля та здоров'я населення в процесі реалізації Програми.

Удосконалення управління земельними ресурсами для вирішення екологічних проблем міста.

Сучасні виклики розвитку столиці України потребують ефективної системи управління земельними ресурсами, спрямованої на раціональне використання земель, збереження природних екосистем та вирішення екологічних проблем. Це включає запобігання деградації ґрунтів, зменшення забруднення та створення зелених зон, що покращують якість життя мешканців. Прозоре управління землями, унеможливлення зловживань та зниження соціальної напруги є важливими умовами досягнення екологічної стабільності.

Законодавчі зміни, зокрема прийняття законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо продажу земельних ділянок та набуття права користування ними через електронні аукціони», значно розширили повноваження органів місцевого самоврядування. Це створює можливості для посилення контролю за використанням та охороною земель і ґрунтів.

Впровадження сучасних інформаційних систем, таких як міський земельний кадастр, значно розширюють можливості громади для моніторингу стану земельних ресурсів та відіграють ключову роль у вирішенні екологічних проблем. Вони забезпечують точний облік земель, аналіз їхнього стану та виявлення ділянок із незаконним використанням. Міський земельний кадастр дозволяє вести прозору базу даних про земельні ділянки, їхнє цільове призначення та характеристики, що сприяє ефективному плануванню міських територій, створенню парків і рекреаційних зон, а також своєчасному реагуванню на екологічні загрози. Впровадження системи міського земельного кадастру підвищує прозорість управління земельними ресурсами.

Таким чином, удосконалення управління земельними ресурсами через впровадження інформаційних систем, таких як міський земельний кадастр, та прозорі механізми розподілу земель є ключем до вирішення багатьох екологічних проблем. Це забезпечує раціональне використання земель, збереження довкілля та створення сталого міського середовища для сучасного та майбутніх поколінь.

РОЗДІЛ 8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

8.1. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися

Нульова альтернатива.

Зважаючи на те, що стратегічна екологічна оцінка проводиться міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки, єдиним обґрунтуванням вибору нульової альтернативи може бути ситуація при якій вибір такої альтернативи забезпечить менший негативний вплив на довкілля ніж реалізація ДДП.

В нашому випадку нульова альтернатива – це не затвердження міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки Київської міською радою. В таблиці 8.1.1. наведені результати процедури оцінки наслідків для довкілля у разі вибору нульової альтернативи.

Таблиця 8.1.1.

Результати процедури оцінки наслідків для довкілля при нульовій альтернативі

Територія	Атмосферне повітря	Клімат	Вода	Ґрунти	Природо-охоронні території	Біо-різноманіття	Здоров'я	Матеріальні активи громади та соціально-економічні аспекти для населення
Територія м. Києва детального планування	0	0	0	0	0	0	0	0

За результатами оцінки наслідків для довкілля, нульова альтернатива отримала сумарне значення впливу на рівні «0» (немає впливу).

Реалізація ДДП.

Результати процедури оцінки наслідків для довкілля реалізації затвердженої Програми наведено у Розділі 7. Так, у разі затвердження та реалізації Програми, сумарне значення впливу на довкілля визначено на рівні «+7» (значний позитивний вплив).

Зважаючи на проведений аналіз альтернатив, варіант затвердження та реалізації Міської цільової програми використання та охорони земель міста Києва на 2026–2028 роки має більший позитивний вплив на довкілля ніж нульова альтернатива, тому саме його було обрано як основний.

8.2. Ускладнення, що виникли в процесі проведення СЕО

Під час проведення СЕО, зважаючи на військовий стан, було закрито доступ до частини ресурсів розміщених на веб-сайтах державних органів влади, що ускладнило отримання вихідних даних. Крім того, за останній період відсутні деякі статистичні данні, які не оприлюднюються під час військового стану. Це стало основними труднощами у процесі проведення СЕО.

РОЗДІЛ 9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

9.1. Загальні вимоги та інформація про моніторинг

Моніторинг здійснюється з метою виявлення наслідків виконання проектних рішень ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, забезпечення здійснення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання ДДП, а також у разі виявлення негативних наслідків, не передбачених звітом про СЕО, вжиття заходів для їх усунення.

Моніторинг відіграє велику роль у забезпеченні реалізації ДДП з мінімальною шкодою для довкілля.

У звіт про СЕО включаються заходи для моніторингу екологічних, у тому числі для здоров'я населення наслідків реалізації Програми.

Моніторинг може використовуватися для:

порівняння прогнозних та фактичних наслідків реалізації ДДП, наприклад, прогнозних та фактичних показників щодо змін у стані довкілля, у якості та забезпеченості природними ресурсами на місцевому рівні (вода, лісові ресурси, водні біоресурси, зелена інфраструктура та ін.), а також показників реалізації екологічної політики на місцевому чи регіональному рівні, реалізації видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, переваг чи негативних змін у захисті громадського здоров'я від забруднення, шуму, наслідків зміни клімату, у забезпеченні природоохоронними та орієнтованими на природу рекреаційними територіями для задоволення рекреаційних, освітніх та інших пов'язаних з природою культурних потреб населення, у створенні безпечного для громадського здоров'я і життя навколишнього природного середовища;

контролю якості СЕО;

перевірки дотримання екологічних приписів відповідних органів;

оцінки реалізації екологічної політики на місцевому рівні;

перевірки того, чи ДДП виконується відповідно до передбачених заходів скорочення або пом'якшення наслідків.

Моніторинг за результатами СЕО та пов'язані з ним процеси звітності повинні бути інтегровані із загальним процесом моніторингу реалізації ДДП та пов'язані з періодичним його переглядом.

Наслідки виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу.

Відповідно до пункту 5 Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272, замовник визначає :

зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;

кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про

СЕО наслідків виконання проєкту ДПТ;

кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання проєкту ДПТ;

методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;

періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;

засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків проєкту ДПТ, не передбачених звітом про СЕО.

9.2. Заходи моніторингу наслідків виконання ДДП

Моніторинг наслідків виконання Програми базується на розгляді цільових індикаторів та аналізі досягнення запланованих результатів.

Таблиця 9.2.1.

Цільові індикатори програми

Індикатор	Одиниця виміру	Роки		
		2026	2027	2028
1. Динаміка надходження до бюджету міста Києва (орендна плата за землю та земельний податок)	%	103	105	105,5
2. Частка земель міста, на яких здійснюється землеустрій, зокрема земель, які були охоплені інвентаризацією та інформація про які внесена до Державного і міського земельних кадастрів (від запланованої площі)	%	33	90	100
в т.ч.: землі лісогосподарського призначення	%*	10	тенденція до зростання	тенденція до зростання
землі ПЗФ	%*	5	тенденція до зростання	тенденція до зростання
землі водного фонду	%*	10	тенденція до зростання	тенденція до зростання
3. Кількість розробленої технічної документації з нормативної грошової оцінки земель міста Києва	одиниць	1	-	-

* від площі всіх земель інвентаризація яких запланована на поточний рік.

РОЗДІЛ 10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Якщо ДДП передбачає реалізацію видів діяльності або об'єктів, які ймовірно матимуть наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, зачепленої держави, а зачеплена держава має бажання взяти участь у транскордонних консультаціях, то такі транскордонні консультації проводяться відповідно до статті 14 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

Якщо ж виконання ДДП, який готується для затвердження на території держави походження, ймовірно матиме наслідки для довкілля України, то транскордонні консультації проводяться відповідно до статті 15 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку».

За зверненням Міндовкілля виконання заходів із забезпечення інформування та участі громадськості України у транскордонних консультаціях забезпечується підрозділами з питань охорони довкілля та охорони здоров'я обласних державних адміністрацій.

Відповідно до статті 15 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» після затвердження ДДП Міндовкілля забезпечує за поданням замовника інформування зачепленої держави про:

1) зміст затвердженого ДДП;

2) інформацію про те, яким чином питання охорони довкілля враховані в ДДП та яким чином у звіті про СЕО враховано результати консультацій та пропозиції, подані зачепленою державою, а також обґрунтування обрання саме цього ДДП у тому вигляді, в якому він затверджений, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду;

3) заходи з моніторингу наслідків виконання ДДП.

Враховуючи географічне місце розташування міста Києва (значна віддаленість від державних кордонів) ймовірні транскордонні наслідки для довкілля та здоров'я населення не очікуються.

РОЗДІЛ 11. РЕЗЮМЕ

Загальний огляд

Цей документ – стратегічна оцінка впливу на довкілля нової міської програми, яка регулюватиме, як використовуються та охороняються землі в столиці протягом 2026–2028 років. Програма має на меті зробити землекористування прозорим, екологічно безпечним та економічно ефективним. Основний підхід – збалансувати розвиток Києва з турботою про довкілля.

Мета програми та зв'язок з іншими планами

Програма розроблена для прозорого та ефективного управління земельними ресурсами Києва з урахуванням екологічних пріоритетів. Її мета – збалансоване використання земель для підтримки економіки, соціальних потреб і збереження природи. Програма ґрунтується на законодавстві України, стратегії розвитку Києва до 2027 року, екологічній стратегії міста до 2030 року та інших нормативних документах, що сприяють збереженню довкілля та підвищенню якості життя.

Значення екологічної оцінки

СЕО оцінює потенційний вплив програми на довкілля та здоров'я людей ще на етапі планування. Це дозволяє запобігти екологічним ризикам, врахувати пропозиції громадськості та обрати оптимальні рішення. Оцінка проводилася відкрито, відповідно до законодавства та з використанням наукових підходів.

Залучення громадськості

Розробники програми оприлюднили всі необхідні матеріали та звіт СЕО на сайті Київської міської ради та в Єдиному реєстрі СЕО, щоб ознайомити громадськість із планами та зібрати пропозиції. Проведено консультації з органами влади. Зауважень не отримано, пропозиції враховані. Громадське обговорення тривало 10 днів, але письмових коментарів від мешканців не надійшло.

Стан довкілля в Києві

Київ поєднує унікальну природу з урбаністичним середовищем, але стикається з екологічними проблемами. Через інтенсивну забудову зелені зони потребують особливого захисту, водойми забруднюються стоками, а ґрунти зазнають впливу промислових відходів і транспорту. Кліматичні зміни, зокрема потепління, впливають на погоду та водний режим. Програма спрямована на розв'язання в тому числі і частини цих проблем шляхом збереження природних ресурсів і покращення екологічних умов.

Вплив на довкілля та здоров'я

Програма позитивно вплине на довкілля та здоров'я киян, сприяючи захисту водойм, збереженню зелених зон і зменшенню самовільної забудови. Прозоре управління землями та поповнення міського бюджету дозволить міській раді в подальшому фінансувати екологічні ініціативи. Негативного впливу на довкілля не передбачається, оскільки програма орієнтована на збереження природи.

Екологічні проблеми та їх розв'язання

Програма вирішує ключові екологічні проблеми Києва, зокрема забруднення водойм, облік та збереження зелених зон і нечіткість меж природоохоронних територій. Запропоновано встановлення прибережних захисних зон для водойм, внесення даних про заповідники до кадастрів та посилення контролю за використанням земель.

Відповідність міжнародним і національним вимогам

Програма відповідає українському законодавству, зокрема Земельному та Водному кодексам, а також міжнародним угодам, як-от Конвенція про біологічне різноманіття. Вона підтримує цілі сталого розвитку ООН, спрямовані на збереження природи та здоров'я населення, і узгоджена з екологічною політикою України та Києва.

Моніторинг виконання програми

Для контролю за виконанням програми передбачено моніторинг показників, таких як надходження до бюджету від оренди земель та площа земель, які було проінвентаризовано. Це дозволить оперативно реагувати на відхилення від плану.

Транскордонні наслідки

Оскільки Київ розташований далеко від державних кордонів, програма не матиме впливу на довкілля сусідніх країн, тому транскордонні консультації не проводилися.

Висновок

Міська цільова програма використання та охорони земель на 2026–2028 роки сприятиме сталому розвитку Києва. Вона забезпечить збереження природи, прозоре управління земельними ресурсами та покращення якості життя мешканців. Завдяки чітким заходам, залученню громадськості та врахуванню екологічних вимог програма допоможе створити зелене, чисте та комфортне місто.

Д О Д А Т К И